

BURGERONDERZOEK LANDGRAAF 2023

Parkstad Limburg

Uitgave:	Research 2Evolve B.V. Tesselschadelaan 15A 1217 LG Hilversum Tel: (035) 623 27 89 onderzoek@r2e.nl www.research2evolve.nl
Datum:	Augustus 2024
Onderzoek:	Burgeronderzoek Landgraaf 2023
Projectnummer:	20240424.01
Opdrachtgever:	Parkstad Limburg

De rapportage is uitgevoerd door Research 2Evolve. Het marktonderzoeksbureau neemt de richtlijnen van de MOA (Markt Onderzoek Associatie) en ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research) in acht. Deze richtlijnen zijn bij Research 2Evolve op te vragen. Research 2Evolve is ISO 27001 gecertificeerd en werkt volgens de AVG en de gedragscode voor Onderzoek en Statistiek.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inleiding	6
Leeswijzer	7
Hoofdstuk 1 Leefbaarheid	11
1.1 Algemene kwaliteit woonomgeving	12
1.2 Fysieke kwaliteit woonomgeving	13
1.3 Sociale kwaliteit woonomgeving	14
1.4 Tevredenheid buurtvoorzieningen	16
1.5 Buurtbetrokkenheid	18
Hoofdstuk 2 Veiligheid	20
2.1 Onveiligheidsgevoelens	21
2.2 Vermijdingsgedrag	23
2.3 Perceptie openbare orde- en veiligheidsproblemen	24
2.4 Jeugdoverlast	28
2.5 Slachtofferschap	29
2.6 Ondermijning	31
2.7 Cybercrime/digitale criminaliteit	32
2.8 Politiewaardering	33

Hoofdstuk 3	Wonen	34
	3.1 Woningwaardering	35
Hoofdstuk 4	Vrijtijdsbesteding	36
	4.1 Maatschappelijke participatie	37
Hoofdstuk 5	Gezondheid en welzijn	38
	5.1 Eenzaamheid	39
	5.2 Zelfredzaamheid	40
Hoofdstuk 6	Beheer en onderhoud	41
	6.1 Tevredenheid beheer en onderhoud	42
Hoofdstuk 7	Samenvatting	47
Bijlage	Onderzoeksverantwoording	51

INLEIDING

In het beleid van de gemeente Landgraaf bestaat veel aandacht voor zaken die spelen op het niveau van de wijken. Bij het ontwikkelen van een dergelijk beleid is het een noodzakelijke voorwaarde om te beschikken over op de wijken toegesneden informatie. De resultaten van het burgeronderzoek Parkstad 2023 voorzien hierin. Het onderzoek geeft inzicht in de kwaliteit van de leefbaarheid van de Landgraafse wijken anno 2023. Een grote meerwaarde daarbij is dat de uitkomsten van het burgeronderzoek 2023 vergeleken kunnen worden met voorgaande burgeronderzoeken van respectievelijk 2017, 2019 en 2021. Op die manier ontstaat een beeld van de ontwikkeling van de leefbaarheid in de Landgraafse wijken gedurende de afgelopen jaren en wordt in het beleid daadwerkelijk invulling gegeven aan monitoring: het volgen van maatschappelijke ontwikkelingen in de tijd.

De in dit Burgeronderzoek gepresenteerde informatie is afkomstig uit het burgeronderzoek Parkstad Limburg 2023. Dit onderzoek is in de vorm van een digitale enquête afgenomen onder ca. 35.741 inwoners in Parkstad Limburg. Inwoners hadden ook de optie om een papieren exemplaar van de vragenlijst op te vragen. In Landgraaf hebben 1.500 inwoners een ontvangen; 528 van hen hebben de moeite genomen de uitgebreide vragenlijst in te vullen en te retourneren; een onderzoekrespons van 35%. Daarmee scoort Landgraaf, met betrekking tot de onderzoekrespons, het best ten opzichte van de andere Parkstad-gemeenten.

In de vragenlijst zijn de volgende thema's aan de inwoners voorgelegd: leefbaarheid, wonen, veiligheid, beheer en onderhoud, milieu en afval, verkeer en vervoer, vrijetijdsbesteding en gezondheid en zorg. Over een selectie van deze onderwerpen wordt in dit Burgeronderzoek gerapporteerd. Het gaat dan met name om die thema's die een beeld geven van de beleving van de directe woon- en leefomgeving door de burger. Over de andere thema's die niet of minder te maken hebben met de beleving van de directe woonomgeving wordt gerapporteerd in de zgn. (digitale) Parkstadmonitor (www.parkstad.incijfers.nl).

Dit burgeronderzoek is een specifiek op de gemeente Landgraaf toegespitst onderzoek. De afzonderlijke uitkomsten per kern worden afgezet tegen het gemiddelde van de gemeente Landgraaf. Indien gewenst kunnen de resultaten vergeleken worden met andere Parkstadgemeenten en het Parkstadgemiddelde. Deze cijfers zijn terug te vinden in de digitale Parkstad in cijfers op www.parkstad.incijfers.nl. De Landgraafse resultaten op basis van het burgeronderzoek 2023 en de digitale Parkstad in cijfers vullen elkaar dus aan en geven samen een goed totaalbeeld van de kwaliteit van wonen en leven in Parkstad Limburg, de gemeente Landgraaf en de wijken.

Om een vinger aan de pols te kunnen houden zullen overigens vervolgmetingen nodig zijn; alleen zo kan worden vastgesteld hoe de leefbaarheid in de Landgraafse wijken zich in de komende jaren verder ontwikkelt. De eerstvolgende meting is voorzien voor 2025.

Voor meer informatie over dit Burgeronderzoek kunt u contact opnemen met het team communicatie van de gemeente Landgraaf.

Hieronder worden enkele punten toegelicht die van belang zijn bij het lezen en interpreteren van de in burgeronderzoek Parkstad 2023 gepresenteerde onderzoeksuitkomsten. Voor onderzoekstechnische achtergrondinformatie wordt verwezen naar de onderzoeksverantwoording die als bijlage bij dit rapport is opgenomen.

Algemeen

De onderzoeksresultaten zijn gebaseerd op enquêteonderzoek, waarin de inwoners over allerlei onderwerpen zijn bevroegd. Dit betekent dat niet per se de feitelijke situatie, maar de beleving/perceptie ervan door de burger in beeld is gebracht. Het gaat dus om opvattingen, meningen en gerapporteerd gedrag, of anders gezegd: de werkelijkheid gezien door de ogen van de burger.

Om een compleet beeld van de maatschappelijke realiteit te krijgen is het wenselijk naast deze 'subjectieve' informatie ook 'objectieve' informatie uit gegevensbronnen van bijvoorbeeld overheidsorganisaties en maatschappelijke instellingen te verzamelen. Op die manier kan getoetst worden in hoeverre de maatschappelijke realiteit zoals vastgelegd in registraties, overeenkomt met de beleving ervan door de burger. Deze matching van subjectieve en objectieve informatie valt echter buiten het kader van dit rapport. In de digitale Parkstad in cijfers (www.parkstad.incijfers.nl) is deze mix van subjectieve en objectieve gegevens wél opgenomen, niet alleen op regionaal en gemeentelijk niveau maar ook op het niveau van de wijken.

Opbouw rapport

De hoofdstukken in dit burgeronderzoek zijn niet allemaal van dezelfde orde. Aan de opbouw van het rapport ligt de volgende structuur ten grondslag:

- *Hoofdstukken 1 t/m 3 en 6 (leefbaarheid, veiligheid, wonen en beheer en onderhoud)*

In deze hoofdstukken worden de thema's uit het burgeronderzoek inhoudelijk behandeld. De uitkomsten hebben betrekking op de beleving van de directe woonomgeving door de inwoners. Het referentiekader is dus de buurt waarin men woont.

- *Hoofdstuk 4 en 5 (vrijtijdsbesteding en gezondheid en welzijn)*

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de maatschappelijke betrokkenheid, de gezondheid en welzijn van de inwoners van Landgraaf.

- *Hoofdstuk 7 (samenvatting)*

Een deel van de gepresenteerde gegevens wordt in het laatste hoofdstuk vertaald in 'maatschappelijke indicatoren'. Het gaat dan in feite om basisgegevens die een indicatie geven van de beleving van de woonomgeving door de burger. Op basis hiervan kunnen de Landgraafse wijken op een compacte manier met elkaar vergeleken worden, zowel voor wat betreft de stand van zaken in 2023 als voor wat betreft de recente ontwikkelingen tussen 2021 en 2023. De indicatorenvergelijking is weergegeven in de vorm van een mozaïekplaatje dat de belangrijkste uitkomsten samenvat.

Als bijlage treft u de onderzoeksverantwoording aan (bijlage 1).

Weergave onderzoeksuitkomsten

De onderzoeksuitkomsten worden gepresenteerd in de vorm van grafieken, tabellen en aanvullende commentaren.

Grafieken

Per thema of subthema wordt de informatie op hoofdlijnen weergegeven in de vorm van een grafiek. In de grafiek worden de uitkomsten voor de gemeente en de afzonderlijke wijken voor de jaren 2017, 2019, 2021 en 2023 in de vorm van een staafgrafiek weergegeven, waarbij de exacte uitkomsten in de staven zijn opgenomen. Het gemiddelde van de gemeente Landgraaf is daarnaast beschikbaar als ijkpunt voor de afzonderlijke uitkomsten van de wijken.

Tabellen

In de tabellen worden de in de grafieken gepresenteerde algemene onderzoeksuitkomsten gedetailleerd door ze op te splitsen in de samenstellende onderzoeksitems. Deze meer gedetailleerde uitkomsten worden voor de afzonderlijke Landgraafse wijken én voor de gemeente Landgraaf in totaliteit weergegeven. De tabellen kunnen dus gezien worden als verfijningen van de grafieken.

Aanvullende commentaren

De aanvullende commentaren zijn ondersteunend aan de grafieken en tabellen.

Voorafgaand aan de grafieken of tabellen wordt steeds toegelicht hoe een bepaald thema in het onderzoek is geoperationaliseerd en hoe het in de grafiek/tabel is weergegeven.

Na de grafieken of tabellen wordt het beeld dat hieruit naar voren komt inhoudelijk van een beschrijvend commentaar voorzien.

Uitkomstscores

Bij het presenteren van de onderzoeksuitkomsten in de grafieken, tabellen en commentaren wordt gebruik gemaakt van de volgende drie vormen van uitkomstscores:

- percentages
- schaalscores
- rapportcijfers.

Voor een goede interpretatie van de onderzoeksuitkomsten moeten over het gebruik van deze uitkomstscores vooraf de volgende technische opmerkingen worden gemaakt.

Percentages

De berekening van percentages is gebaseerd op alle deelnemers (onderzoeksdeelnemers) die een antwoord op de vraag gegeven hebben, inclusief 'weet niet/geen mening'. Enige uitzondering hierop is het thema 'tevredenheid buurtvoorzieningen' (paragraaf 1.4) waarbij de percentages volgens landelijke richtlijnen exclusief de categorie 'weet niet/geen mening' berekend zijn.

Bij tevredenheidspercentages is er overigens voor gekozen alleen het percentage 'tevredenen' weer te geven. Dit betekent echter niet dat het 'ontbrekende' restpercentage alleen betrekking heeft op personen die óntevreden zijn; aangezien bij de antwoordmogelijkheden ook de neutrale antwoordcategorie 'niet tevreden/niet ontevreden' is opgenomen, bestaat de genoemde restcategorie zowel uit ontevreden deelnemers als uit deelnemers die tevreden noch ontevreden zijn. In een aantal gevallen is in de vragenlijst gewerkt met een zgn. vijfpuntsschaal. Dit betekent dat de deelnemers bij het invullen van de vragenlijst behalve voor een 'neutraal' antwoord (bijv. 'niet tevreden/niet ontevreden') ook hebben kunnen kiezen voor de genuanceerde antwoordmogelijkheden 'tevreden' en 'zeer tevreden', of 'ontevreden' en 'zeer ontevreden'.

Bij het weergeven van de antwoordpercentages in dit rapport zijn in die gevallen de twee categorieën 'tevreden' en 'zeer tevreden' samengevoegd tot één categorie, namelijk '(zeer) tevreden'. Op dezelfde manier zijn ook de andere in het onderzoek voorkomende antwoordmogelijkheden 'eens' en 'helemaal eens' samengevoegd tot '(helemaal) eens', 'prettig' en 'zeer prettig' tot '(zeer) prettig', en 'gehecht' en 'zeer gehecht' tot '(zeer) gehecht'.

Schaalscores

Bij de berekening van schaalscores zijn de in de vragenlijst gegeven valide antwoorden omgerekend naar een schaal van 0 t/m 10, waarbij deze schaal een indicatie geeft van bijvoorbeeld de mate van tevredenheid over een onderwerp, de mate waarin men het eens is met een stelling, of de frequentie waarin een verschijnsel voorkomt.

De schaalscore voor tevredenheid komt bijvoorbeeld als volgt tot stand: alle deelnemers die tevreden zijn over een bepaald onderwerp krijgen 10 punten, de deelnemers die tevreden noch ontevreden zijn 5 punten, en de deelnemers die ontevreden zijn 0 punten. Door op die manier de punten van alle deelnemers te middelen, wordt er één schaalscore voor tevredenheid berekend die ligt tussen 0 (= zeer laag) en 10 (= zeer hoog). De aldus berekende schaalscores voor tevredenheid kunnen globaal zo geïnterpreteerd worden dat een score van 5 inhoudt dat precies evenveel inwoners tevreden als ontevreden zijn; scores van beneden respectievelijk boven de 5 geven aan dat een meerderheid van de inwoners ontevreden respectievelijk tevreden is. Schaalscores voor tevredenheid zijn vergelijkbaar met de van school bekende rapportcijfers.

Op vergelijkbare manieren worden ook de schaalscores berekend voor de mate waarin men het eens is met een stelling of de mate waarin een verschijnsel voorkomt. Een score van 7 op een stelling (waarbij 0 = helemaal oneens en 10 = helemaal eens) betekent bijvoorbeeld dat een ruime meerderheid van de inwoners het eens is met de betreffende stelling; een score van 2 in relatie tot het vóórkomen van een verschijnsel (waarbij 0 = komt niet voor en 10 = komt heel vaak voor) betekent dat een verschijnsel weinig voorkomt.

Rapportcijfers

Incidenteel wordt in deze rapportage ook gebruik gemaakt van rapportcijfers. In die gevallen is de deelnemer gevraagd een waardeoordeel over een onderwerp te geven in de vorm van een cijfer dat loopt van 1 (= zeer slecht) t/m 10 (= zeer goed). Door de toegekende rapportcijfers van alle deelnemers te middelen komt er een gemiddeld rapportcijfer tot stand dat een indicatie geeft van de waardering die de burger voor een bepaald onderwerp heeft.

Geografische indeling

De volgende tabel geeft een overzicht van de in deze monitor onderscheiden wijken van Landgraaf, inclusief de inwoneraantallen per 1-1-2017, 1-1-2019, 1-1-2021 en 1-1-2023.

Tabel 1: Aantal inwoners 2017-2023 (bron CBS)

Kernen	2017	2019	2021	2023
Nieuwenhagen	9.253	9.380	9.330	9.370
Schaesberg	15.980	16.080	15.900	15.855
Ubach over Worms	12.223	12.125	12.025	11.955
GEMEENTE LANDGRAAF	37.456	37.585	37.255	37.180

HOOFDSTUK 1

LEEFBAARHEID

Dit eerste hoofdstuk gaat over de wijze waarop de inwoners hun buurt als woon- en leefomgeving ervaren. De leefbaarheid van de buurt staat dus centraal.

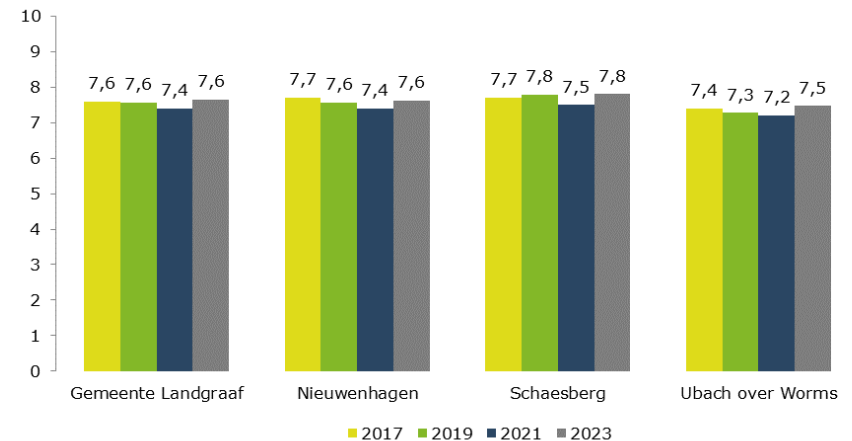
1.1 Algemene kwaliteit woonomgeving

Hoe waarderen de inwoners het woon- en leefklimaat in hun buurt? Wonen ze er graag of niet? Om deze vragen te kunnen beantwoorden is de inwoners in het burgeronderzoek een aantal stellingen over de leefbaarheid van de buurt voorgelegd met het verzoek om aan te geven of men het ermee eens is of niet. Het gaat om de volgende leefbaarheidsstellingen:

- Het is vervelend om in deze buurt te wonen.
- Als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen.
- Als je in deze buurt woont, heb je het goed getroffen.
- Ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is.
- Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.

Vervolgens zijn de reacties op deze stellingen omgerekend naar een schaalscore voor de algemene kwaliteit van de woonomgeving die loopt van 0 (= zeer laag) t/m 10 (= zeer hoog). Grafiek 1 toont hoe de Landgraafse wijken tussen 2017 en 2023 op de algemene kwaliteit van de woonomgeving scoren, waarbij ook de gemiddelde score voor de gemeente Landgraaf is weergegeven.

Grafiek 1: Algemene kwaliteit woonomgeving 2017-2023

De kwaliteit voor de woonomgeving wordt in de gemeente Landgraaf met een 7,6 gewaardeerd. Deze score is iets toegenomen ten opzichte van 2021 (7,4). De schaalscoren variëren van een 7,5 in Ubach over Worms tot een 7,8 in Schaesberg.

Voor de periode 2017-2023 is de gemiddelde schaalscore van de verschillende wijken nagenoeg gelijk gebleven.

1.2 Fysieke kwaliteit woonomgeving

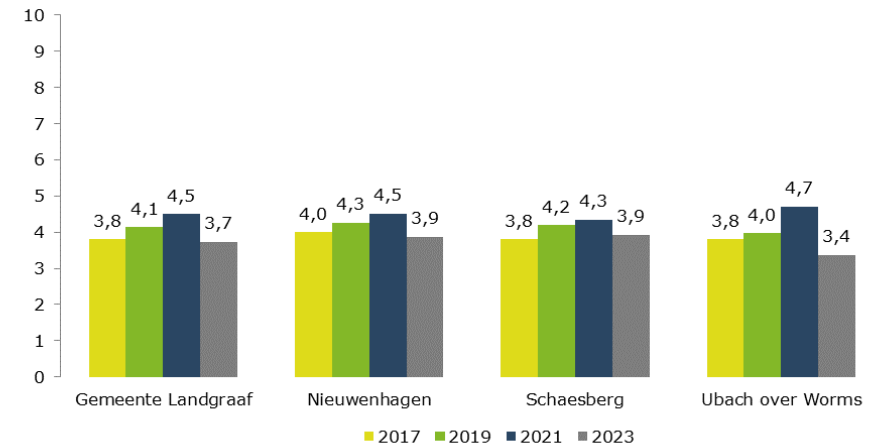
De algemene kwaliteit van de woonomgeving wordt voor een deel bepaald door de fysieke kwaliteit. Hiermee wordt het aanzien van de bebouwde omgeving bedoeld. Ziet alles er verzorgd uit of is er sprake van verloedering?

Om een indicatie te krijgen van de fysieke kwaliteit van de woonomgeving is inwoners van Landgraaf in het burgeronderzoek gevraagd om aan te geven in welke mate de volgende aspecten van verloedering naar eigen idee in de buurt voorkomen:

- Bekladding van muren en/of gebouwen
- Vernieling van telefooncellen of bushokjes
- Rommel op straat
- Hondenpoep op straat

De antwoordpercentages zijn omgerekend naar een schaalscore voor verloedering die loopt van 0 (= komt niet voor) t/m 10 (= komt heel vaak voor). Grafiek 2 geeft de schaalscores voor verloedering in de jaren 2017, 2019, 2021 en 2023 voor de gemeente Landgraaf en de wijken weer.

Grafiek 2: Verloedering in de buurt 2017-2023

De gemiddelde schaalscore voor verloedering bedraagt 3,7 voor de gehele gemeente Landgraaf in 2023. Dit is een afname ten opzichte van de score in 2021 (-0,8).

Over het algemeen zien we in 2023 binnen de verschillende wijken een afname van de verloedering in de buurt ten opzichte van 2021. In Ubach over Worms is de verloedering met 1,3 afgenomen, in Nieuwenhagen is deze afname 0,6 en in Schaesberg is de verloedering afgenomen van 4,3 naar 3,9.

1.3 Sociale kwaliteit woonomgeving

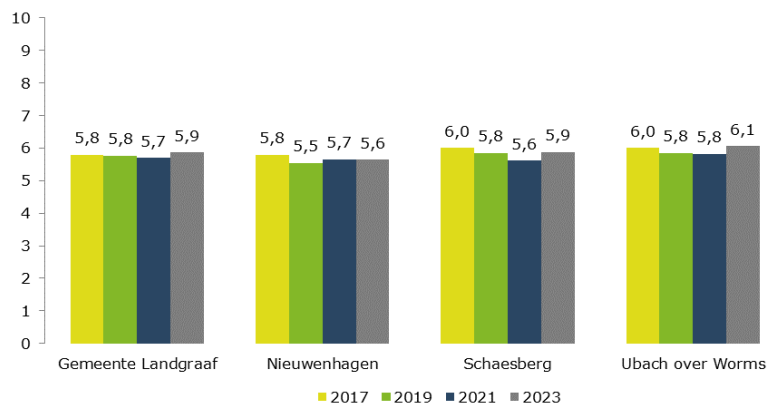
De kwaliteit van de woonomgeving heeft behalve een fysieke component ook een sociale component. Hoe gaan de inwoners in de buurt met elkaar om? Leeft men op een prettige manier samen of ondervindt men (over-)last van elkaar? Om deze vragen over de sociale kwaliteit te beantwoorden is in het burgeronderzoek enerzijds de sociale cohesie en anderzijds de overlast in de buurt onderzocht.

De sociale cohesie is gemeten door de inwoners te vragen in hoeverre ze het met de volgende stellingen eens of oneens zijn:

- De inwoners gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om.
- Ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is.
- Ik voel me thuis bij de inwoners die in deze buurt wonen.
- De inwoners kennen elkaar in deze buurt nauwelijks.

De antwoordpercentages zijn omgerekend naar een schaalscore voor sociale cohesie die loopt van 0 (= zeer laag) t/m 10 (= zeer hoog). Grafiek 3 toont de uitkomsten voor de gemeente Landgraaf en de wijken in 2017, 2019, 2021 en 2023. De woonwijken worden afgezet tegen het gemeentelijk gemiddelde.

Grafiek 3: Sociale cohesie in de buurt 2017-2023

In de gemeente Landgraaf scoort de sociale cohesie in 2023 gemiddeld een 5,9. Hiermee blijft het gemeentelijk gemiddelde ten opzichte van eerdere jaren nagenoeg constant.

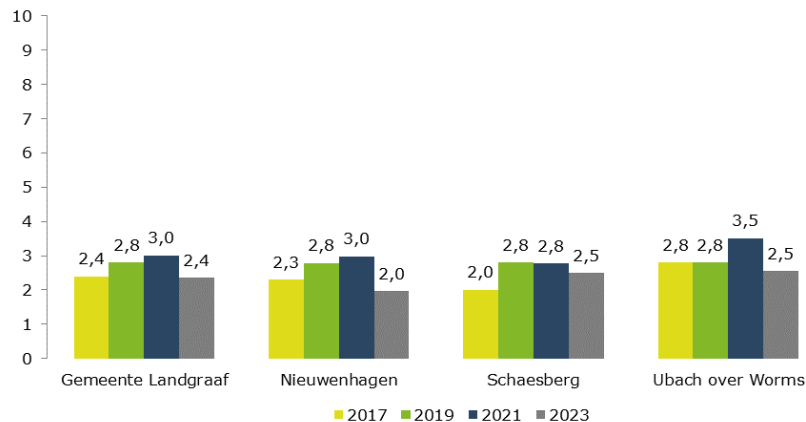
Binnen de wijken zien we ten opzichte van 2021 een lichte toename van de sociale cohesie in Schaesberg. Waar in 2021 de sociale cohesie 5,6 was, is deze in 2023 met 0,3 toegenomen tot 5,9. In Ubach over Worms is de sociale cohesie toegenomen van 5,8 in 2021 tot 6,1 in 2023. De sociale cohesie is ten opzichte van 2021 nagenoeg gelijk gebleven in Nieuwenhagen (van 5,7 naar 5,6).

Een tweede aspect van de sociale kwaliteit van de woonomgeving betreft de overlast die men in de eigen buurt ervaart. Deze overlast is gemeten door de inwoners in het burgeronderzoek te vragen in welke mate de volgende twee vormen van overlast naar eigen idee in de buurt voorkomen:

- Overlast van groepen jongeren;
- Overlast door omwonenden.

De antwoordpercentages zijn omgerekend naar een schaalscore voor overlast die loopt van 0 (= komt niet voor) t/m 10 (= komt heel vaak voor). Grafiek 4 geeft deze overlastscores voor de jaren 2017, 2019, 2021 en 2023 voor de gemeente Landgraaf en de afzonderlijke wijken weer.

Grafiek 4: Overlast in de buurt 2017-2023

De gemiddelde schaalscore voor buurtoverlast binnen de gemeente Landgraaf bedraagt in 2023 een 2,4. Ten opzichte van 2021 is er een afname van 0,6.

In de wijk Nieuwenhagen is de overlast ten opzichte van 2021 afgenomen van 3,0 naar 2,0.

In de wijk Ubach over Worms is de score voor overlast in de buurt afgenomen van 3,5 naar 2,5.

In Schaesberg is deze met 2,5 licht afgenomen ten opzichte van 2021.

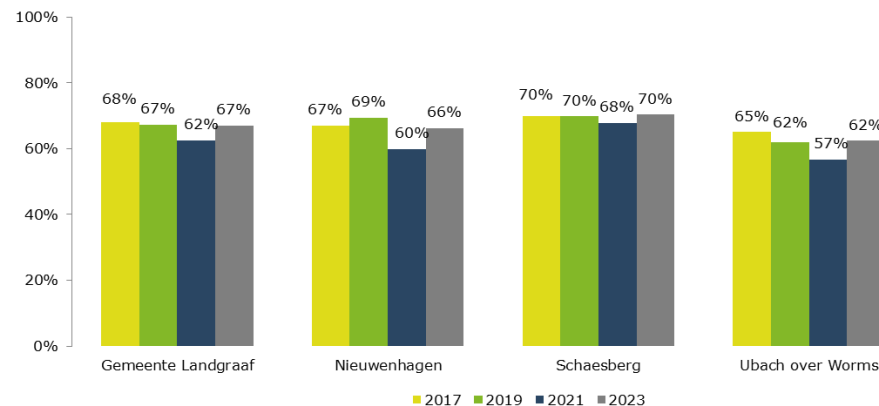
1.4 Tevredenheid buurtvoorzieningen

De kwaliteit van de leefbaarheid van de buurt hangt voor een belangrijk deel samen met de waardering die de inwoners hebben voor de voorzieningen in hun directe woon- en leefomgeving. Om deze waardering in beeld te brengen is de mensen in het burgeronderzoek gevraagd in hoeverre ze tevreden of ontevreden zijn over de volgende buurtvoorzieningen:

- Aanbod winkels voor de dagelijkse boodschappen
- Bereikbaarheid winkels voor de dagelijkse boodschappen
- Straatverlichting
- Groenvoorzieningen
- Bushalte
- Treinstation
- Onderhoud van wegen en fietspaden
- Basisonderwijs
- Voorzieningen voor jongeren
- Parkeergelegenheid
- Sportgelegenheden
- Buurthuizen/gemeenschapshuizen
- Speelmogelijkheden voor kinderen
- Kinderopvang/peuterspeelzaalwerk

De antwoordpercentages voor bovengenoemde buurtvoorzieningen zijn omgerekend naar een tevredenheidsperscentage voor buurtvoorzieningen. Grafiek 5 geeft de tevredenheidsscores voor de gemeente Landgraaf en de wijken in de jaren 2017 tot en met 2023 weer.

Grafiek 5: Tevredenheid buurtvoorzieningen 2017-2023*

Twee derde (67%) van de deelnemers uit de gemeente Landgraaf is (zeer) tevreden met de buurtvoorzieningen.

In Schaesberg zijn de deelnemers het meest tevreden over de buurtvoorzieningen (70%). De tevredenheid is licht toegenomen ten opzichte van 2021 (+2 procentpunten).

In de wijken Nieuwenhagen en Ubach over Worms is de tevredenheid toegenomen ten opzichte van 2021 met respectievelijk 6 procentpunten en 5 procentpunten.

*De resultaten zijn niet één op één te vergelijken met 2017, dit aangezien 'Bushalte' en 'Treinstation' toen zijn voorgelegd aan de deelnemers als één antwoordcategorie 'Openbaar vervoer'.

Hoofdstuk 1 Leefbaarheid

In tabel 2 is de tevredenheid per voorziening nader uitgesplitst.

Tabel 2: Tevredenheid per voorziening in 2019-2023 (% tevreden)

	aanbod winkels voor de dagelijkse boodschappen			bereikbaarheid winkels voor dagelijkse boodschappen			straatverlichting			groenvoorzieningen			bushalte			treinstation		
	2019	2021	2023	2019	2021	2021	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	86%	82%	81%	83%	84%	85%	77%	76%	79%	64%	55%	61%	77%	68%	75%	67%	61%	65%
Nieuwenhagen	91%	79%	92%	93%	83%	93%	85%	78%	82%	68%	53%	56%	86%	65%	73%	59%	54%	61%
Schaesberg	89%	88%	81%	83%	87%	84%	75%	80%	81%	64%	59%	63%	76%	75%	83%	84%	80%	79%
Ubach over Worms	78%	77%	71%	76%	82%	80%	75%	71%	74%	60%	51%	62%	69%	63%	66%	44%	30%	43%

	onderhoud van wegen en fietspaden			basisonderwijs			Voorzieningen voor jongeren			parkeergelegenheid			sportgelegenheden			sportzalen/ sporthallen		
	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	58%	48%	59%	84%	85%	86%	28%	20%	20%	61%	61%	58%	73%	74%	73%	69%	72%	73%
Nieuwenhagen	63%	48%	58%	95%	83%	81%	16%	22%	25%	63%	63%	63%	76%	69%	69%	60%	62%	63%
Schaesberg	64%	52%	60%	82%	90%	91%	37%	21%	22%	66%	67%	55%	73%	81%	72%	72%	79%	77%
Ubach over Worms	47%	42%	57%	80%	82%	83%	26%	17%	15%	53%	51%	58%	71%	71%	76%	70%	71%	75%

	buurthuizen/ gemeenschapshuizen			speelmogelijkheden voor kinderen			kinderopvang/ peuterspeelzaalwerk			nabij huisarts			straatmeubilair (o.a. zitbanken)		
	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	65%	49%	52%	48%	44%	49%	71%	66%	75%		86%	88%	43%	40%	39%
Nieuwenhagen	58%	39%	42%	38%	39%	37%	82%	64%	75%		83%	94%	44%	32%	37%
Schaesberg	64%	46%	51%	55%	52%	54%	66%	73%	85%		88%	88%	43%	48%	42%
Ubach over Worms	72%	60%	61%	46%	38%	53%	70%	59%	62%		86%	82%	43%	36%	38%

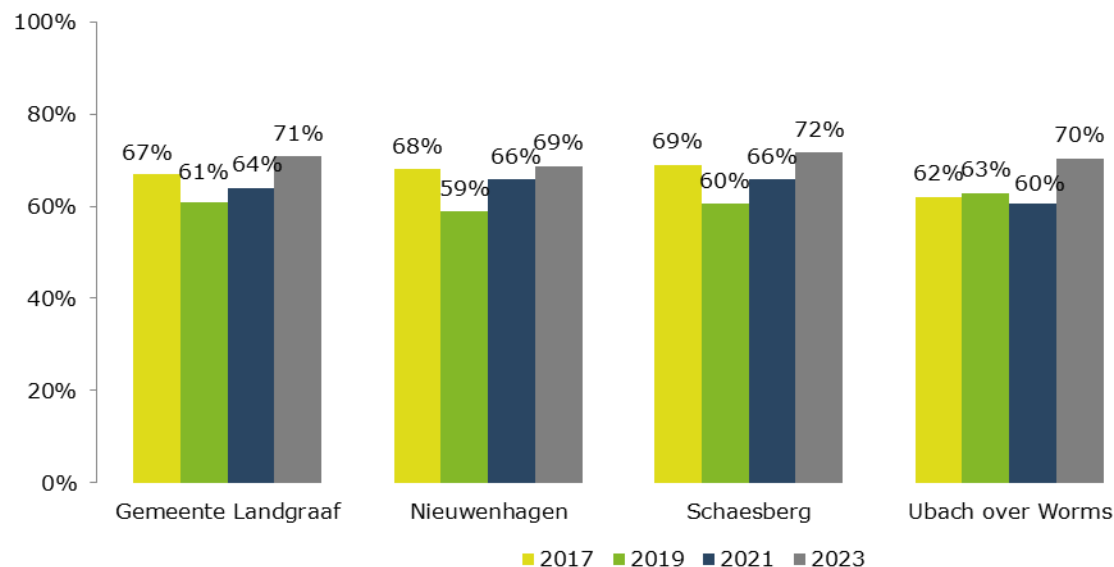
De wijk Nieuwenhagen scoort voor veel buurtvoorzieningen goed. Denk aan het aanbod en de bereikbaarheid voor boodschappen, basisonderwijs, nabij huisarts, en kinderopvang/peuterspeelzaalwerk. In het algemeen scoort Landgraaf laag op de voorzieningen voor jongeren, speelmogelijkheden voor kinderen en het straatmeubilair (o.a. zitbanken).

1.5 Buurtbetrokkenheid

De gemeente en maatschappelijke organisaties proberen samen met de inwoners problemen in de wijken op te lossen. Een voorwaarde hiervoor is dat de inwoners zich betrokken voelen bij hun directe woon- en leefomgeving.

Om deze betrokkenheid te meten is in het burgeronderzoek onder meer de vraag gesteld in welke mate de inwoners zich gehecht voelen aan hun buurt. Grafiek 6 geeft weer hoeveel procent van de inwoners zich hieraan gehecht voelt. De grafiek toont de gehechtheid aan de buurt in 2017, 2019, 2021 en 2023 voor de gemeente Landgraaf en voor de wijken van Landgraaf.

Grafiek 6: Gehechtheid aan de buurt 2017-2023

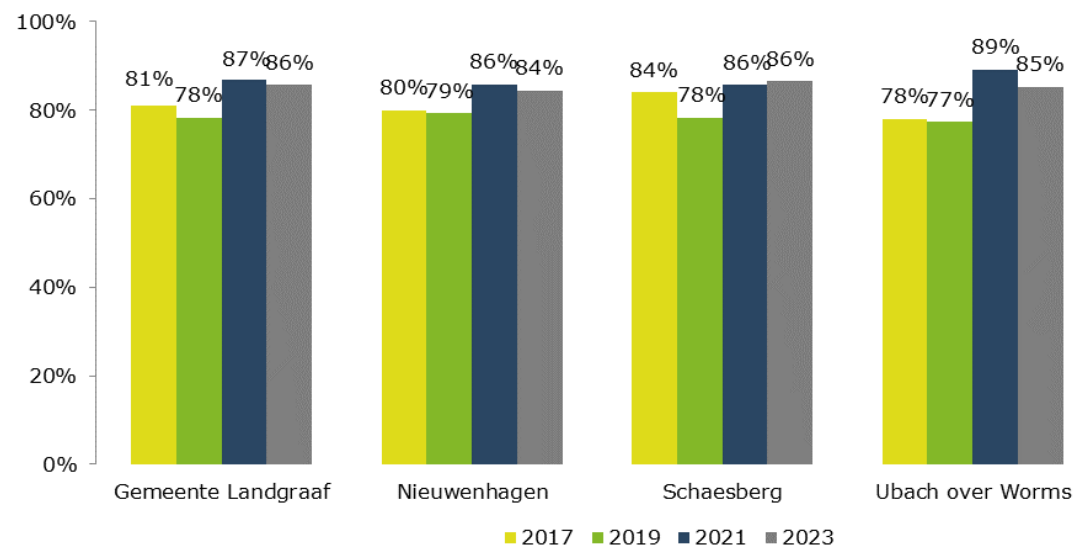

In 2023 voelt gemiddeld 71% van de deelnemers woonachtig in de gemeente Landgraaf zich gehecht aan de eigen buurt. Dit is een toename van 7 procentpunten ten opzichte van 2021.

In Ubach over Worms is de gehechtheid toegenomen van 60% naar 70%. In Schaesberg is een toename van 6 procentpunten, waar in 2021 66% van de deelnemers gehecht was aan de buurt is dit percentage in 2023 toegenomen tot 72%. In Nieuwenhagen is de tevredenheid met 3 procentpunten toegenomen van 66% naar 69%.

Voorwaarde voor een (actieve) betrokkenheid bij bijvoorbeeld buurtgericht werken is ook dat de inwoners zich medeverantwoordelijk voelen voor wat er speelt in de buurt. Ook dit is in het burgeronderzoek onderzocht. Grafiek 7 laat voor de gemeente Landgraaf en voor de verschillende wijken zien hoeveel procent van de inwoners zich in 2017, 2019, 2021 en 2023 medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in de eigen buurt.

Grafiek 7: Medeverantwoordelijkheidsgevoel voor leefbaarheid buurt 2017-2023

In 2023 voelt gemiddeld 86% van de deelnemers uit Landgraaf zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt. Ook in de wijken is het medeverantwoordelijkheidsgevoel groot. In Schaesberg voelt 86% van de deelnemers zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt. Ook in Ubach over Worms en Nieuwenhagen is de verantwoordelijkheid met respectievelijk 85% en 84% hoog.

Ten opzichte van 2021 is het gemiddelde medeverantwoordelijkheidsgevoel in 2023 afgenomen.

HOOFDSTUK 2

VEILIGHEID

In dit hoofdstuk worden gegevens gepresenteerd over de openbare orde en veiligheid in de Heerlense buurten, en met name de beleving hiervan door de burger. In de eerste paragraaf staan de gevoelens van onveiligheid in de buurt centraal. In de daaropvolgende paragrafen komen vermijdingsgedrag, perceptie van openbare orde, jeugdoverlast, slachtofferschap, ondermijning, cybercrime en politiewaardering aan bod.

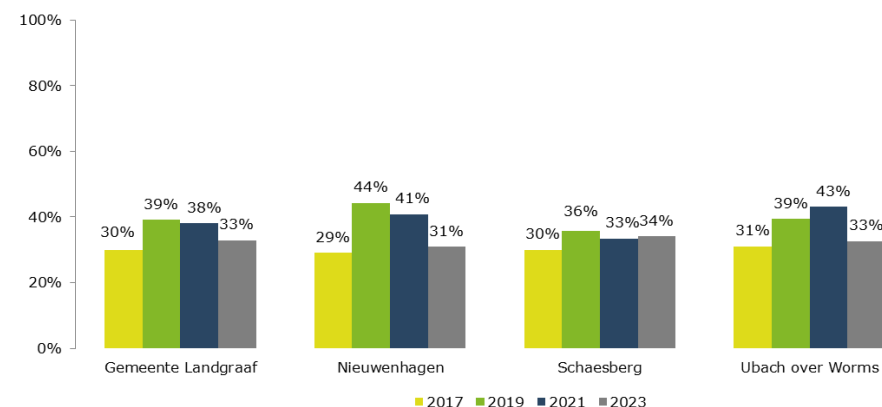
2.1 Onveiligheidsgevoelens

Voor het persoonlijk welzijn is het van belang dat men zich veilig voelt. Daarom is in het burgeronderzoek gevraagd of men zich wel eens onveilig voelt in de eigen woonbuurt.

Grafiek 8 laat zien hoeveel procent van de inwoners zich in 2017, 2019, 2021 en in 2023 wel eens onveilig voelt in de eigen buurt.

Overigens moeten de in deze paragraaf weergegeven onveiligheidspercentages gerelativeerd worden aangezien het gaat om de deelnemers die zeggen zich 'weleens' onveilig te voelen in de buurt (standaardomschrijving in veiligheidsonderzoek). Dit komt uiteraard wat vaker voor.

Grafiek 8: Onveiligheidsgevoelens in buurt 2017-2023

In 2023 voelt gemiddeld 33% van de deelnemers uit Landgraaf zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Dit is afgenomen ten opzichte van het gemiddelde in 2021 (38%).

Op wijkniveau is er afname te zien van tien procentpunten in Ubach over Worms (van 43% naar 33%) en Nieuwenhagen (van 41% naar 31%).

In Schaesberg is een lichte toename te zien van de mate waarin deelnemers zich weleens onveilig voelen (+1 procentpunt).

Aan de inwoners die aangegeven hebben zich weleens onveilig te voelen is gevraagd aan te geven wat hiervoor de meest belangrijke redenen zijn. Hiertoe konden zij maximaal 3 redenen aangeven. In onderstaande tabel zijn op buurtniveau de drie meest frequent genoemde redenen weergegeven.

Tabel 3: De meest belangrijke redenen dat men zich (weleens) onveilig voelt in de eigen buurt, in %

Buurt	Asociale mensen/ongure types	Verkeersoverlast	Overlast hangjongeren	Inbraken
Gemeente Landgraaf	51%	41%	34%	35%
Nieuwenhagen	62%	34%		
Schaesberg	49%	44%	37%	
Ubach over Worms	44%	45%	41%	

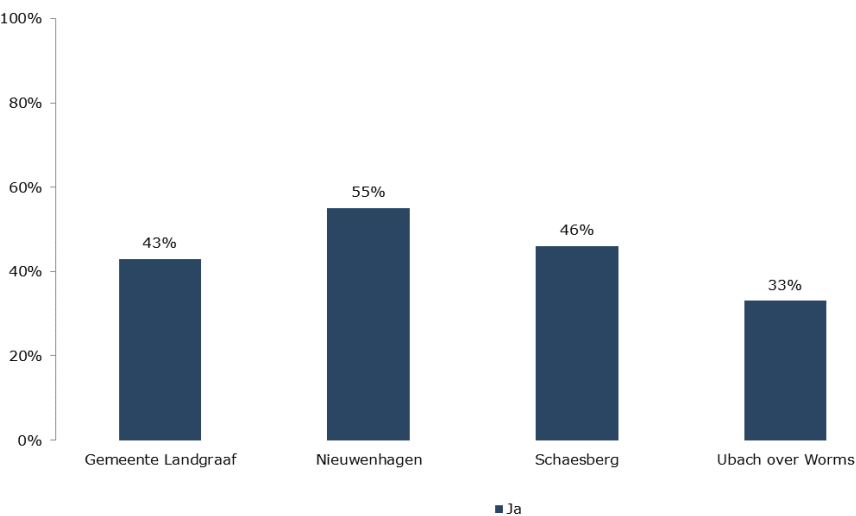
Uit bovenstaande tabel blijkt dat de meest frequent genoemde reden van onveiligheidsgevoelens in gemeente Landgraaf 'asociale mensen/ongure types' (51%) is. Op afstand gevolgd door 'verkeersoverlast' (41%) en 'overlast hangjongeren' (34%). Hoewel 'inbraken' een van de meest genoemde redenen van onveiligheidsgevoelens is door inwoners uit Nieuwenhagen, is dit niet een van de meest genoemde redenen voor de gemeente Landgraaf in het algemeen.

2.2 Vermijdingsgedrag

Inwoners is ook gevraagd of zij vanwege de ervaren onveiligheidsgevoelens in hun buurt bepaalde plekken vermijden. Om de veiligheidssituatie in de buurt te kunnen verbeteren is het noodzakelijk om inzichtelijk te krijgen op welke plekken inwoners zich vooral onveilig voelen én hierdoor deze plekken vermijden. In grafiek 9 wordt aangegeven welk aandeel van de inwoners dat zich (weleens) onveilig voelt plekken uit veiligheidsoverweging vermijdt.

Daarnaast is het voor het veiligheidsbeleid van belang om te achterhalen welke plekken in de ogen van de inwoners het meest onveilig zijn én waardoor ze deze plekken gaan vermijden. Aan de inwoners is daarom gevraagd om aan te geven welke concrete plekken in hun buurt dit zijn. In onderstaande tabel is per buurt een overzicht gegeven van de meest genoemde onveilige plekken die men vermijdt. Hierbij wordt de betreffende plek of straat genoemd indien deze door minimaal 3 personen is genoemd. In tabel 4 staat aangegeven welke plekken dit zijn.

Grafiek 9: Vermijdingsgedrag, in %

Tabel 4: Voornaamste plekken onveiligheidsgevoelens

Buurten	
Nieuwenhagen	• Heigank • Op de Kamp • Hoogstraat (o.a.portiek appartementencomplex) • Parkeerplaats voetbalterrein RKSv Sylvia
Schaesberg	• Plein school Schatgraver • Parkeerplaats station • Haesenplein
Ubach over Worms	• Markt (m.n. bij de Plus)

Gemiddeld genomen geeft ruim vier op de tien (43%) inwoners die zich weleens onveilig voelt aan dat ze bepaalde plekken vanwege deze onveiligheidsgevoelens vermijden. Dit vermijdingsgedrag verschilt tussen de buurten: in Ubach over Worms is het aandeel inwoners dat bepaalde plekken in de buurt vanwege onveiligheidsgevoelens vermijdt het laagst (33%); in Nieuwenhagen is dit vermijdingsgedrag met 55% het hoogste.

2.3 Perceptie openbare orde- en veiligheidsproblemen

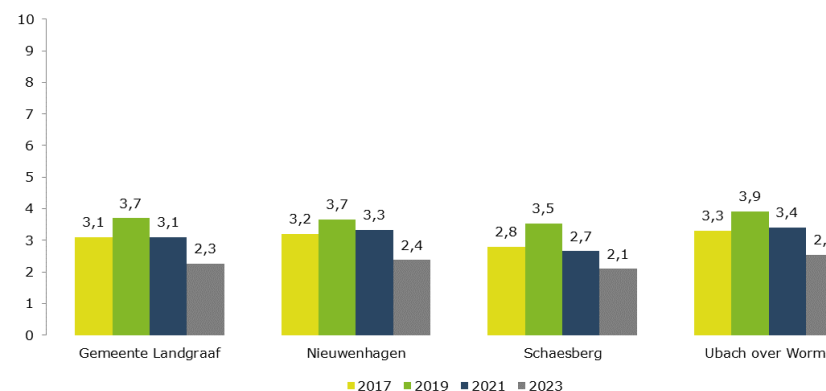
Waar het in de vorige paragraaf gaat om de algemene veiligheidsbeleving in de buurt, komt in deze paragraaf een iets manifester onderwerp aan de orde, namelijk de manier waarop inwoners de omvang van concrete openbare orde- en veiligheidsproblemen (OOV-problemen) in hun buurt inschatten. Het gaat daarbij dus wel nog steeds om de perceptie van de OOV-problemen door de burger. Daarvoor is de deelnemers in het burgeronderzoek een aantal vervelende voorvallen en misdrijven voorgelegd met het verzoek om aan te geven of deze naar eigen idee vaak, soms of (bijna) nooit voorkomen in de buurt.

De voorvallen en misdrijven die aan de deelnemers zijn voorgelegd kunnen worden teruggebracht tot enkele hoofdcategorieën. Eén van die categorieën is vermogensdelicten. Deze heeft betrekking op de volgende voorvallen en misdrijven:

- fietsendiefstal;
- diefstal uit auto's;
- beschadiging of vernieling aan auto's en diefstal vanaf auto's, bijvoorbeeld wioldoppen;
- inbraak in woningen.

Grafiek 9 geeft weer in welke mate de deelnemers in 2017, 2019, 2021 en 2023 inschatten dat vermogensdelicten voorkomen in de eigen buurt, afgezet tegen het gemiddelde van de gemeente Landgraaf. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een schaalscore die loopt van 0 (= komt niet voor) t/m 10 (= komt heel vaak voor).

Grafiek 9: Perceptie vermogensdelicten in buurt 2017-2023

De gemiddelde schaalscore voor buurtgerelateerde vermogensdelicten bedraagt in 2023 een 2,3 in Landgraaf. Ten opzichte van 2021 is de score afgenomen (-0,8).

Over het algemeen is er ook op wijkniveau een afname te zien. Met name in Nieuwenhagen, waar in 2021 de schaalscore voor buurtgerelateerde vermogensdelicten een score van 3,3 was, is deze in 2023 afgenomen tot 2,4. Ook in Ubach over Worms en Schaesberg is de perceptie afgenomen ten opzichte van 2021 (resp. -0,9 en -0,6).

Hoe zit het met de afzonderlijke categorieën van vermogensdelicten? Tabel 5 laat dit zien. Ze geeft voor de vier onderscheiden vormen van vermogensdelicten weer hoeveel procent van de deelnemers zegt dat deze *vaak* voorkomen in de eigen buurt.

Tabel 5: Perceptie vermogensdelicten in buurt verbijzonderd

	Fietsendiefstal				Diefstal uit auto's			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	3%	6%	6%	3%	2%	2%	2%	2%
Nieuwenhagen	3%	9%	5%	3%	3%	3%	2%	1%
Schaesberg	2%	6%	6%	3%	1%	2%	0%	2%
Ubach over Worms	4%	2%	6%	2%	3%	1%	4%	1%

	Diefstal/beschadiging auto's				Woninginbraak			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	8%	8%	7%	4%	6%	11%	10%	3%
Nieuwenhagen	7%	5%	8%	3%	7%	9%	13%	3%
Schaesberg	6%	9%	6%	3%	4%	7%	5%	3%
Ubach over Worms	10%	10%	8%	7%	9%	17%	15%	5%

Op zowel gemeentelijk niveau als op wijkniveau zien we dat het merendeel van de aspecten van vermogensdelicten zijn afgenomen of gelijk zijn gebleven. In 2021 gaf 10% van de deelnemers in de gemeente Landgraaf aan dat woninginbraak vaak voorkwam, dit percentage is met 7 procentpunt afgenomen tot 3%. Ook is er een afname van fietsendiefstal (van 6% naar 3%) en diefstal/beschadiging auto's (van 7% naar 4%) ten opzichte van 2021.

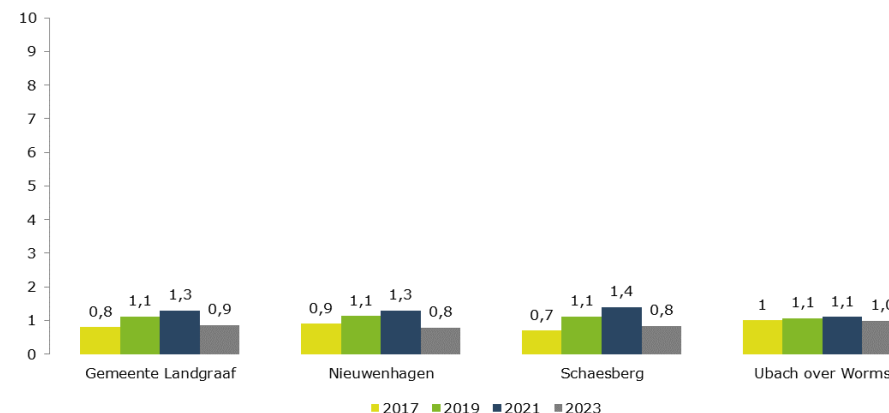
Op wijkniveau komt de afname van woninginbraak met name naar voren in Ubach over Worms, waar in 2021 15% van de deelnemers aangaf dat dit vaak gebeurde, geeft in 2023 5% dit aan, dat is een afname van 10 procentpunten. Ook in Nieuwenhagen is de woninginbraak met tien procentpunten afgenomen van 13% in 2021 tot 3% in 2023.

Behalve naar vermogensdelicten is in het burgeronderzoek ook gekeken naar het vóórkomen van dreiging in de buurt. Het gaat dan om de volgende voorvallen en misdrijven:

- Bedreiging
- Dronken mensen op straat
- Vrouwen en mannen die op straat worden lastig gevallen
- Geweldsmisdrijven
- Drugsoverlast
- Tasjesroof

Grafiek 10 geeft weer in welke mate de deelnemers in 2017, 2019, 2021 en 2023 inschatten dat dreiging voorkomt in de eigen buurt, afgezet tegen het gemiddelde van de gemeente Landgraaf. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een schaalscore die loopt van 0 (= komt niet voor) t/m 10 (= komt heel vaak voor).

Grafiek 10: Perceptie dreiging in buurt 2017-2023

De gemiddelde schaalscore voor buurtdreiging in de gemeente Landgraaf bedraagt in 2023 een 0,9. In absolute zin komt dreiging daarmee in de gemeente Landgraaf weinig voor; op een schaal van 0 (=komt niet voor) t/m 10 (=komt heel vaak voor) is de gemiddelde score van 0,9 in Landgraaf immers zeer laag. Deze lage schaalscore binnen de gemeente Landgraaf is ten opzichte van 2021 afgenomen (-0,4).

In Schaesberg en Nieuwenhagen is de schaalscore ten opzichte van 2021 met respectievelijk 0,6 en 0,5 afgenomen. In Ubach over Worms is de score nagenoeg gelijk ten opzichte van 2021 (van 1,1 naar 1,0).

Onderstaande tabel laat de verbijzondering perceptie buurtdreiging zien. Voor zes verschillende vormen van dreiging – bedreiging, dronken mensen op straat, vrouwen mannen lastig gevallen, geweldsmisdrijven, drugsoverlast en tasjesroof - wordt weergegeven hoeveel procent van de deelnemers zegt dat deze vaak voorkomen in de buurt.

Tabel 6: Perceptie dreiging in buurt verbijzonderd

	Bedreiging				Dronken mensen op straat				Lastig vallen man/vrouw			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	1%	2%	2%	1%	3%	4%	3%	3%	1%	1%	1%	1%
Nieuwenhagen	1%	2%	3%	1%	3%	6%	2%	2%	0%	2%	2%	1%
Schaesberg	2%	1%	1%	1%	2%	5%	4%	3%	1%	1%	2%	1%
Ubach over Worms	0%	3%	2%	0%	4%	2%	3%	2%	1%	0%	0%	0%

	Gewelddelicten				Drugsoverlast				Tasjesroof			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	3%	3%	1%	0%	6%	10%	10%	6%	0%	1%	0%	0%
Nieuwenhagen	3%	4%	2%	0%	5%	8%	7%	3%	0%	0%	0%	0%
Schaesberg	2%	1%	1%	0%	5%	9%	9%	3%	0%	2%	0%	0%
Ubach over Worms	4%	3%	0%	0%	9%	11%	15%	14%	0%	0%	0%	0%

De perceptie van dreiging is over het algemeen op gemeentelijkniveau gelijk gebleven of licht afgenomen.

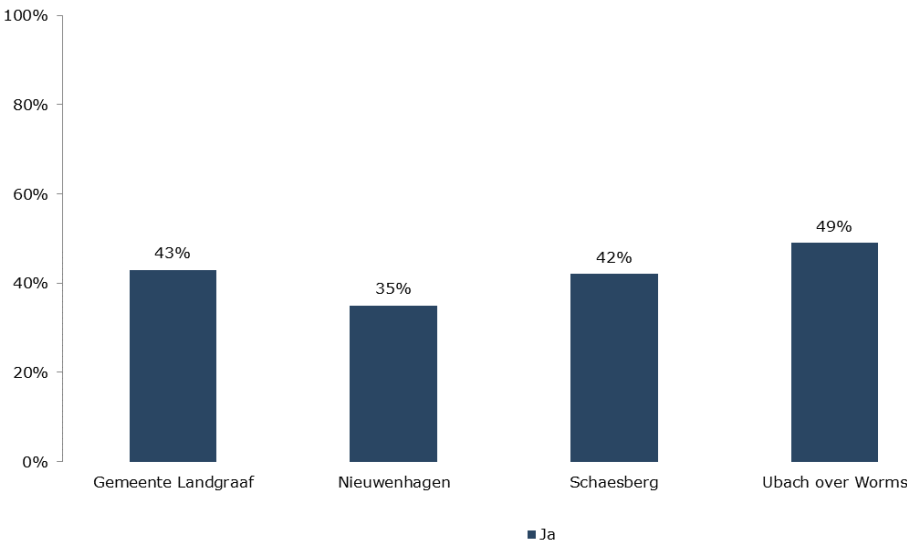
Ten opzichte van 2019 is met name de perceptie van drugsoverlast in Schaesberg afgenomen van 9% in 2021 tot 3% in 2023. Ook in Nieuwenhagen is de perceptie van drugsoverlast afgenomen, van 7% in 2021 naar 3% in 2023.

2.4 Jeugdoverlast

Daarnaast is in het burgeronderzoek gevraagd of men jeugdoverlast ervaart in de buurt. Jeugdoverlast omvat gedragingen die als hinderlijk of storend worden ervaren, zoals lawaai, samenscholing en andere ongewenste gedragingen. Grafiek 12 laat zien hoeveel procent van de inwoners in 2023 jeugdoverlast ervaart in de eigen buurt.

Daarnaast is het van belang om te achterhalen welke vormen van jeugdoverlast worden ervaren. In onderstaande tabel is per buurt een overzicht gegeven van de meest genoemde vormen van jeugdoverlast. Hierbij wordt de betreffende vorm van jeugdoverlast genoemd indien deze door minimaal 3 personen is genoemd.

Grafiek 12: Jeugdoverlast, in %

Tabel 7: Voornaamste vormen van jeugdoverlast per buurt

Nieuwenhagen	• Hangjongeren/samenscholing • Geschreeuw
Schaesberg	• Hangjongeren/samenscholing • Geschreeuw
Ubach over Worms	• Hangjongeren/samenscholing • Geluidsoverlast (muziek en geschreeuw)

Gemiddeld genomen geeft ruim vier op de tien (43%) inwoners aan dat zij jeugdoverlast ervaart. In Ubach over Worms is het aandeel dat jeugdoverlast ervaart het hoogste (49%); in Nieuwenhagen is de ervaren jeugdoverlast met 35% het laagst.

2.5 Slachtofferschap

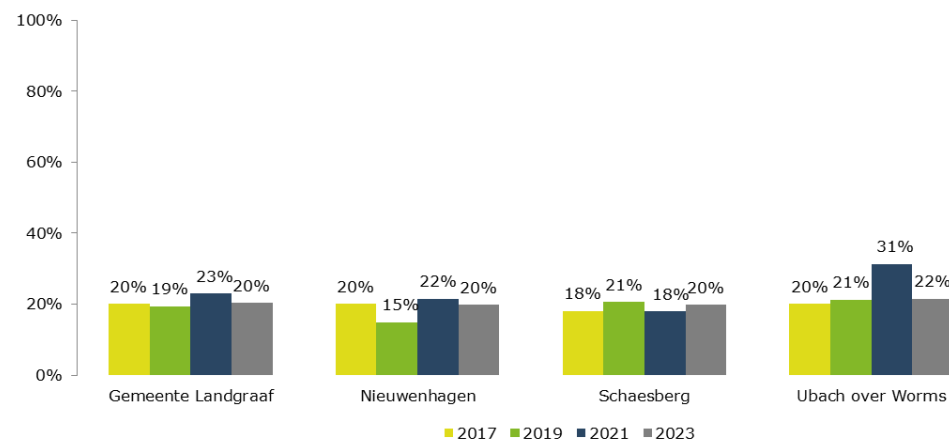
Het is een bekend gegeven dat een deel van de criminaliteit zich onttrekt aan de waarneming en registratie van de politie. Zo blijkt uit eerder burgeronderzoek dat ruim 50% van de inwoners die in een bepaald jaar slachtoffer zijn geweest van een misdrijf hiervan géén aangifte heeft gedaan bij de politie. Om deze 'verborgen' criminaliteit mee in beeld te brengen is in het burgeronderzoek aan de inwoners zelf gevraagd of ze in de afgelopen 12 maanden slachtoffer zijn geweest van een misdrijf.

De lijst van misdrijven die aan de inwoners is voorgelegd omvat de volgende vijf hoofdcategorieën:

- Woninginbraak (diefstal uit woning of poging tot inbraak);
- Autodelicten (diefstal uit de auto, diefstal vanaf de buitenkant van de auto, vernieling aan de auto);
- Fietsdelicten (fietsendiefstal);
- Vernieling (vernieling of beschadiging van persoonlijk bezit, bijvoorbeeld aan huis of tuin);
- Geweldd misdrijven (beroving met geweld, mishandeling, bedreiging met lichamelijk geweld).

Grafiek 11 toont hoeveel procent van de inwoners in 2017, 2019, 2021 en 2023 in de eigen buurt slachtoffer is geweest van één of meer van deze misdrijven. Hierbij wordt de gemiddelde score voor de gemeente Landgraaf en de wijken weergegeven.

Grafiek 11: Slachtofferschap in de buurt 2017-2023

Van de deelnemers uit Landgraaf geeft 20% aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van één of meer misdrijven in de eigen buurt. Dit is licht afgenomen ten opzichte van 2021 (-3 procentpunten).

Op wijkniveau zien we dat het percentage slachtofferschap in de buurt in het centrum van Ubach over Worms (-9 procentpunten) is afgenomen. Ook in Nieuwenhagen zien we een afname van 2 procentpunten.

In Schaesberg geven ten opzichte van 2021 meer (+2 procentpunten) deelnemers aan de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van één of meer misdrijven in de eigen buurt.

Hoe ziet het slachtofferschap er meer in detail uit? Tabel 8 geeft dit weer door percentages slachtoffers per afzonderlijke misdrijfcategorie te verbijzonderen.

Tabel 8: Slachtofferschap in buurt verbijzonderd

	Woninginbraak				Autodelicten				Fietsendiefstal			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	6%	8%	4%	2%	10%	9%	10%	10%	3%	4%	4%	3%
Nieuwenhagen	5%	3%	2%	3%	10%	7%	10%	10%	5%	1%	2%	3%
Schaesberg	6%	8%	4%	1%	10%	8%	8%	8%	2%	5%	4%	5%
Ubach over Worms	6%	11%	6%	3%	11%	10%	12%	13%	3%	4%	6%	1%

	Vernieling				Gewelddelicten			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	7%	9%	11%	10%	2%	3%	5%	4%
Nieuwenhagen	9%	11%	11%	10%	1%	2%	7%	4%
Schaesberg	6%	11%	9%	10%	2%	3%	3%	5%
Ubach over Worms	5%	6%	15%	11%	1%	2%	5%	2%

Het slachtofferschap in de buurt is in 2023 over het algemeen op gemeentelijkniveau gelijk gebleven of licht afgenomen ten opzichte van 2021.

Op wijkniveau is er een lichte toename te zien in Nieuwenhagen wat betreft woninginbraak (+1 procentpunt) en fietsendiefstal (+1 procentpunt). In Ubach over Worms is een afname te zien in het aantal vernielingen ten opzichte van 2021 (-4 procentpunten).

2.6 Ondernijning

Ondernijning is een vorm van georganiseerde criminaliteit is waarbij de onder- en bovenwereld met elkaar verweven raakt. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een persoon die zijn inkomsten uit criminaliteit verkrijgt, een vergunning bij de gemeente aanvraagt, een horeca-inrichting opent en hiermee vervolgens een mogelijkheid creëert zijn zwart verdiende geld wit te wassen.

Ondernijning bestaat uit meerdere thema's/verschijningsvormen, namelijk:

- Drugs (georganiseerde hennepsteelt, hennepkwekerijen, drugslabs, de handel in drugs, etc.);
- Mensenhandel en mensensmokkel (uitbuiting arbeidsmigranten, illegale prostitutie, etc.);
- Misbruik en fraude binnen de vastgoedsector (illegale bewoning, illegale verhuur en onderhuur);
- Witwassen;
- Criminele motorbendes;
- Zorgcriminaliteit (criminelen die als ZZP'er in de zorg werken);
- Jeugdigen die zich bezig houden met zware/georganiseerde criminaliteit.

Gemiddeld is ruim de helft (55%) van de inwoners van mening signalen die op ondernijning wijzen te herkennen. In Ubach over Worms is het aandeel dat signalen kan herkennen het hoogste (61%); in Nieuwenhagen is dit met 50% het laagst.

Hierbij is meer dan de helft (62%) bereid om ondernijning zeker te melden. Nog eens een 32% geeft aan 'misschien' en 'slechts' 5% geeft aan dat de bereidheid er niet is om ondernijning te melden.

In het burgeronderzoek is aan inwoners gevraagd of zij signalen die op ondernijning kunnen wijzen zouden herkennen en of zij bereid zijn om ondernijning te melden.

In tabel 9 wordt weergegeven welk aandeel van de inwoners aangeeft signalen van ondernijning te herkennen en zeker bereid is aangifte hiervan te doen. Hierbij gaat het om inwoners uit Landgraaf die aangegeven hebben dit zeker te doen.

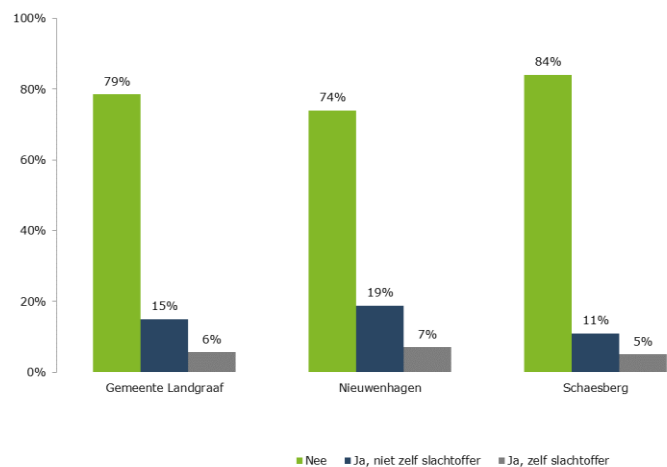
Tabel 9: Ondernijning, % dat signalen herkent en % dat ondernijning zou melden

Buurt	Kan signalen van ondernijning herkennen	Bereid ondernijning te melden
Gemeente Landgraaf	55%	62%
Nieuwenhagen	50%	69%
Schaesberg	54%	60%
Ubach over Worms	61%	60%

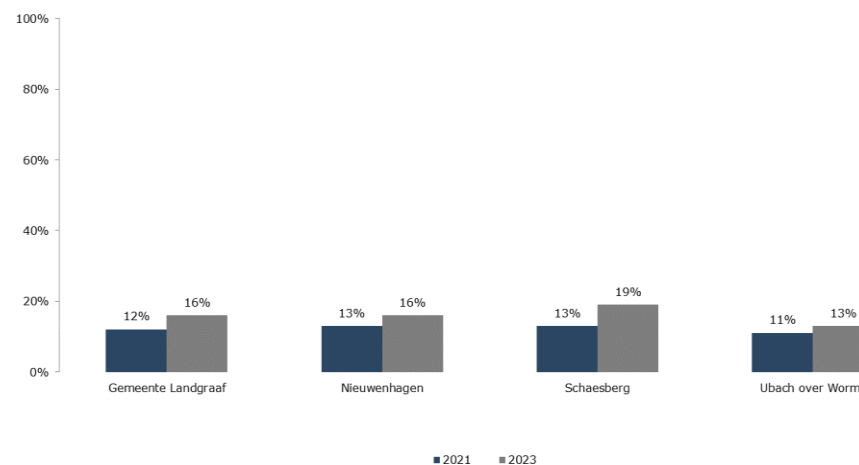
2.7 Cybercrime/digitale criminaliteit

In het burgeronderzoek is aan de inwoners gevraagd om of zij weleens te maken hebben gehad met cybercrime/digitale criminaliteit. Cybercrime/digitale criminaliteit heeft betrekking op internetoplichting, digitale identiteitsfraude, hacken, bedreigingen online, koop- en verkoopfraude, phishingmails etc. Grafiek 12 laat zien wat de omvang van cybercrime is, terwijl in grafiek 13 weergegeven wordt welk aandeel van deze inwoners aangifte hiervan heeft gedaan.

Grafiek 12: Te maken gehad met cybercrime, in %

Grafiek 13: Aangifte van cybercrime, in %

Gemiddeld genomen heeft acht op de tien (79%) inwoners niet te maken gehad met cybercrime. Ruim één op de zes inwoners (15%) heeft gemiddeld genomen met cybercrime te maken gehad, doch is hier zelf géén slachtoffer van geworden. Daarentegen geeft 6% aan zelf wél slachtoffer te zijn geworden. Gemiddeld genomen heeft één op de zes (16%) inwoners aangifte gedaan bij de politie van cybercrime. Het aandeel inwoners dat aangifte van cybercrime heeft gedaan, is het hoogste in Schaesberg (19%); in Ubach over Worms is dit aandeel met 13% het laagst.

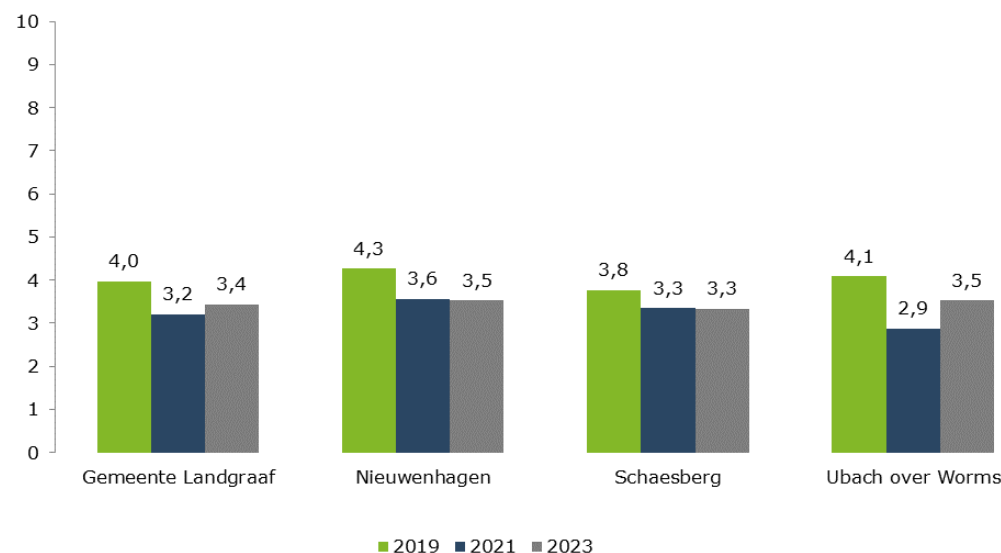
2.6 Politiewaardering

De aanwezigheid en het optreden van de politie heeft invloed op zowel de feitelijke veiligheid in de buurt als de beleving ervan door de burger. Daarom is de deelnemers in het burgeronderzoek een aantal stellingen over het functioneren van de politie in de buurt voorgelegd met het verzoek om aan te geven of men het al dan niet met deze stellingen eens is. Het gaat om de volgende positief en negatief geformuleerde stellingen:

- Je ziet de politie te weinig in de buurt.
- De politie komt hier te weinig uit de auto.
- De politie pakt de problemen in de buurt op.
- De politie biedt de burgers in deze buurt bescherming.
- Je mist een wijkagent hier in de buurt.

Vervolgens zijn de reacties op deze stellingen omgerekend naar een schaalscore voor politiewaardering die loopt van 0 (= zeer laag) t/m 10 (= zeer hoog). Grafiek 14 geeft de tevredenheid over het functioneren van de politie in de buurt aan de hand van deze schaalscores voor 2019, 2021 en 2023 weer.

Grafiek 14: Politiewaardering 2019-2023

In 2023 bedraagt de waardering van deelnemers in de gemeente Landgraaf voor het functioneren van de politie gemiddeld een 3,4. Dit is licht toegenomen ten opzichte van 2021 (+0,2). In Ubach over Worms is er een toename in politiewaardering, waar dit in 2021 2,9 was is dit in 2023 3,5.

Afgezet tegen de schaalverdeling van 0 (= zeer laag) t/m 10 (= zeer hoog) kan geconstateerd worden dat de politiewaardering in absolute zin in alle buurten vrij laag scoort.

HOOFDSTUK 3

WONEN

3.1 Woningwaardering

De woningwaardering is in het burgeronderzoek onderzocht door de deelnemers te vragen om een aantal aspecten van hun woning met een rapportcijfer van 1 t/m 10 te beoordelen. Het gaat dan om grootte-, duurzaamheid-, indeling- en onderhoud van de woning. Tabel 10 geeft de waardering van de woning op deze aspecten in 2017, 2019, 2021 en 2023 weer.

Tabel 10: Waardering woning, in rapportcijfers 2017-2023

		Grootte van de woning	Onderhoud van de woning	Indeling van de woning	Duurzaamheid van de woning
Gemeente Landgraaf	2017	7,9	7,7	7,8	7,5
	2019	8,2	7,8	7,9	7,2
	2021	7,7	7,4	7,7	6,8
	2023	7,6	7,3	7,5	6,8
Nieuwenhagen	2017	7,9	7,8	7,8	7,6
	2019	8,2	7,9	8,0	7,4
	2021	7,7	7,1	7,7	6,7
	2023	7,6	7,2	7,6	6,7
Schaesberg	2017	8,0	7,8	7,9	7,5
	2019	8,3	7,8	8,0	7,2
	2021	7,7	7,5	7,7	6,9
	2023	7,6	7,3	7,5	6,7
Ubach over Worms	2017	7,8	7,7	7,8	7,3
	2019	8,1	7,5	7,8	7,2
	2021	7,6	7,5	7,7	6,9
	2023	7,4	7,4	7,5	7,0

De deelnemers van de gemeente Landgraaf waarderen hun woning op de genoemde aspecten met een voldoende. Het minst tevreden zijn deelnemers woonachtig in Nieuwenhagen en Schaesberg over de duurzaamheid van de woning (6,7). Overall zien we op gemeentelijkniveau en op wijkniveau dat de genoemde aspecten gelijk of lager worden beoordeeld ten opzichte van 2021.

Op gemeentelijkniveau worden met name de indeling van de woning (-0,2) lager gewaardeerd. Op wijkniveau is er alleen een toename te zien in Ubach over Worms over de duurzaamheid van de woning, waar dit in 2021 een 6,9 was, is dit in 2023 een 7,0.

HOOFDSTUK 4

VRIJETIJD SBESTEDING

In dit hoofdstuk wordt de maatschappelijke participatie van de inwoners van Landgraaf in kaart gebracht.

4.1 Maatschappelijke participatie

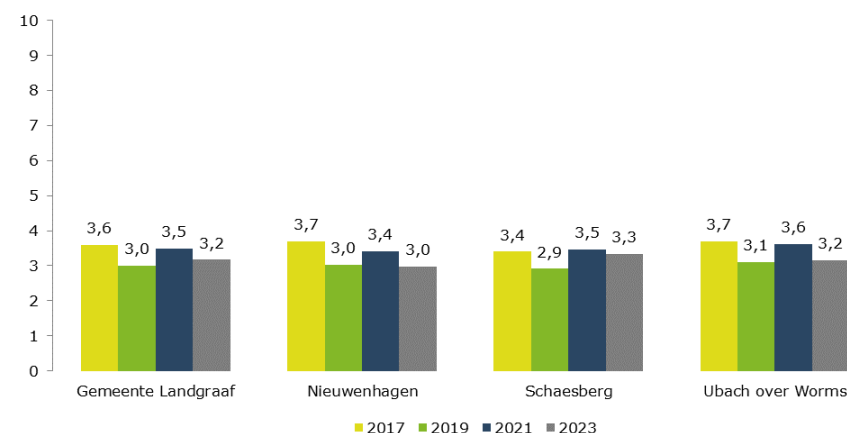
Inwoners kunnen op verschillende manieren maatschappelijk actief zijn, bijvoorbeeld op het terrein van vrijwilligerswerk en vrijetijdsbesteding. In deze paragraaf wordt een indruk gegeven van de manier waarop de inwoners van Landgraaf participeren in dit soort maatschappelijke activiteiten.

Om de maatschappelijke participatie te indiceren is gebruik gemaakt van de volgende vragen die inzicht geven in de mate waarin men aan het maatschappelijke leven deelneemt:

- Doet u op de één of andere manier aan sport?
- Gaat u wel eens uit?
- Bent u op de een of andere manier actief als vrijwilliger?
- Heeft u nog andere vrijetijdsactiviteiten en hobby's, die hiervoor nog niet aan de orde zijn geweest?
- Hoe vaak ontmoet u vrienden of familie?

Vervolgens is gevraagd of men bovenstaande activiteiten in sociaal verband (samen met anderen) uitvoert en of men ze regelmatig (minimaal 1 keer per maand) verricht. Op basis van de antwoorden op deze vragen is één schaalscore voor maatschappelijke participatie berekend, die loopt van 0 (= zeer laag) t/m 10 (= zeer hoog). Grafiek 15 geeft de maatschappelijke participatie in de Landgraaf en de wijken voor 2017, 2019, 2021 en 2023 aan de hand van deze schaalscore weer.

Grafiek 15: Maatschappelijke participatie 2017-2023

In Landgraaf bedraagt de schaalscore voor maatschappelijke participatie in 2023 een 3,2. Ten opzichte van 2021 zien we hier een lichte afname (-0,2).

Ook op wijkniveau is binnen alle wijken een afname te zien van maatschappelijke participatie. In Nieuwenhagen is de schaal van 3,4 in 2021 afgenomen tot 3,0 in 2023. In Ubach over Worms is de score met 0,4 afgenomen van 3,6 in 2021 tot 3,2 in 2023. Ook in Schaesberg is de score afgenomen van 3,5 in 2021 tot 3,3 in 2023.

HOOFDSTUK 5

GEZONDHEID EN WELZIJN

5.1 Eenzaamheid

Naast gezondheidsbeleving is in het burgeronderzoek ook gevraagd naar de mate waarin burgers zich eenzaam voelen. Eenzaamheid kan gedefinieerd worden als het negatief ervaren verschil tussen de kwaliteit van de relaties die men onderhoudt en de relaties zoals men die voor zichzelf zou wensen (de Jong-Gierveld, 1991). De gevolgen van langdurende eenzaamheid kunnen groot zijn. Het bedreigt de gezondheidssituatie en de hieraan gerelateerde kwaliteit van leven.

Om de mate van eenzaamheid in kaart te brengen en hierop te interveniëren, zijn in het burgeronderzoek sinds 2007 vragen gesteld over eenzaamheid. Allereerst is de vraag gesteld of men zich wel eens eenzaam voelt. Hiertoe had men de mogelijkheid om te kiezen uit de antwoordcategorieën: vaak, soms, zelden en nooit. Indien deelnemers aangeven dat ze vaak of soms eenzaam zijn, is hun de vervolgvraag voorgelegd wat de reden(en) hiervan is (zijn).

Tabel 11 geeft weer hoeveel procent van de deelnemers zich in 2017, 2019, 2021 en 2023 eenzaam voelt.

Tabel 11: Eenzaamheid

	Vaak				Soms				Zelden				Nooit			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	2%	4%	4%	4%	14%	16%	20%	20%	27%	25%	30%	25%	57%	56%	46%	50%
Nieuwenhagen	3%	5%	6%	3%	12%	15%	20%	21%	29%	20%	31%	28%	56%	59%	42%	48%
Schaesberg	1%	2%	2%	6%	17%	17%	21%	20%	29%	26%	30%	22%	53%	54%	47%	52%
Ubach over Worms	2%	5%	4%	3%	11%	14%	19%	21%	25%	27%	27%	27%	63%	54%	49%	50%

In 2023 voelt gemiddeld 4% van de deelnemers woonachtig in Landgraaf zich vaak eenzaam en 20% voelt zich soms eenzaam. Dit is gelijk gebleven ten opzichte van 2021. Op wijkniveau is er een verschil te zien in de mate waarin deelnemers zich vaak eenzaam voelen. In Schaesberg is er een toename van 4 procentpunten. In Nieuwenhagen is er juist een afname, waar in 2021 6% zich vaak eenzaam voelde, is dit in 2023 3%.

5.2 Zelfredzaamheid

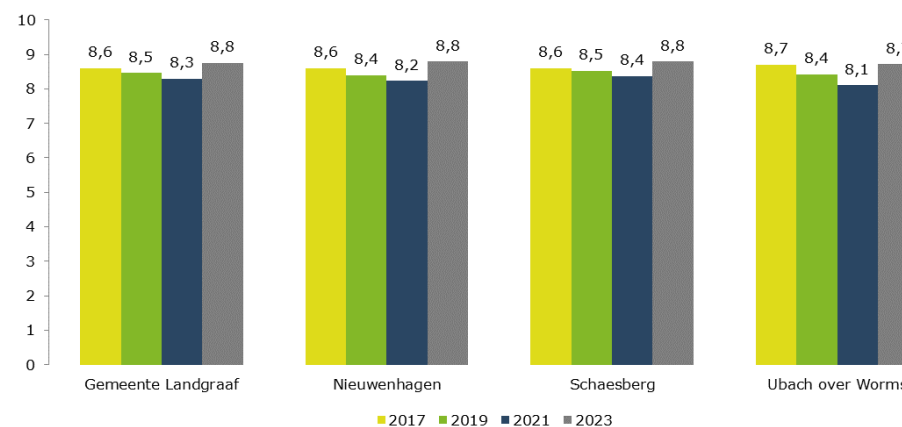
In het burgeronderzoek is een aantal vragen opgenomen over de sociale situatie, zodat ook de zelfredzaamheid in beeld gebracht kan worden. De antwoorden geven een indicatie van de mate waarin de deelnemers uit de gemeente Landgraaf kunnen deelnemen aan de samenleving.

Om de zelfredzaamheid te indiceren moesten de deelnemers aangeven in hoeverre ze het eens of oneens waren met de volgende stellingen:

- Ik heb geen hulp van anderen nodig voor mijn dagelijkse verzorging.
- Ik kan het huishouden alleen af.
- Ik kom elke maand rond met mijn inkomen.
- Ik kan zelfstandig een bezoek brengen aan familie, vrienden of bekenden.
- Ik kan mij in het algemeen goed redden zonder hulp van anderen.

Vervolgens zijn deze stellingen omgerekend naar één schaalscore die loopt van 0 (= zeer laag) t/m 10 (= zeer hoog). Door deze score wordt duidelijk in welke mate een deelnemer vindt dat hij/zij voldoende kan deelnemen aan de samenleving. Grafiek 16 laat de scores voor de verschillende wijken en voor de totale gemeente Landgraaf zien.

Grafiek 16: Zelfredzaamheid 2017-2023

Tussen 2021 en 2023 is de score voor zelfredzaamheid toegenomen van een 8,3 in 2021 naar een 8,8 in 2023.

De scores op wijkniveau lopen nauwelijks uiteen, ten opzichte van 2021 zien we wel een toename. In Ubach over Worms zien we een toename van zelfredzaamheid van 0,6, waar deze in 2021 8,1 was is deze in 2023 toegenomen tot 8,7. Ook in Nieuwenhagen en Schaesberg is de zelfredzaamheid toegenomen met respectievelijk 0,6 en 0,4.

HOOFDSTUK 6

BEHEER EN ONDERHOUD

In dit hoofdstuk staat het gemeentelijk beheer en onderhoud in de buurt centraal. Het gaat dan met name om de vraag in hoeverre de deelnemers tevreden zijn over de kwaliteit van het beheer en onderhoud in hun woonomgeving.

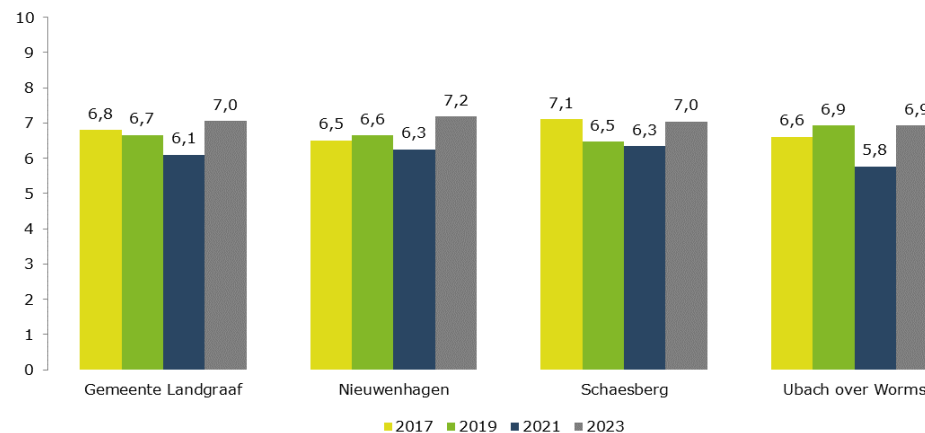
6.1 Tevredenheid beheer en onderhoud

In het burgeronderzoek is de deelnemers een aantal aspecten van beheer en onderhoud voorgelegd, met de vraag om aan te geven of men hierover in de eigen buurt tevreden of ontevreden is. Deze aspecten hebben betrekking op de volgende vier beheer- en onderhoudscategorieën:

- Openbare weg
- Openbaar groen
- Openbare speelvoorzieningen
- Openbare straatverlichting

De antwoordpercentages zijn omgerekend naar één waarderingsscore voor beheer en onderhoud die loopt van 0 (= zeer laag) t/m 10 (= zeer hoog). Grafiek 17 geeft de tevredenheid over het beheer en onderhoud in de buurt in 2017, 2019, 2021 en 2023 voor de gemeente Landgraaf en de wijken aan de hand van deze score weer.

Grafiek 17: Tevredenheid beheer en onderhoud in buurt 2017-2023

De gemiddelde waardering voor beheer en onderhoud bedraagt in 2023 een 7,0. Dit is een toename van 0,9 ten opzichte van 2021.

Ten opzichte van 2021 zien we met name dat deelnemers woonachtig in Ubach over Worms in 2023 meer tevreden zijn over het beheer en onderhoud (+1,1).

In Nieuwenhagen is de tevredenheid ten opzichte van 2021 met 0,9 toegenomen en ook in Schaesberg zien we een toename van 0,7 in de tevredenheid.

Hoofdstuk 6 Beheer en onderhoud

Het is interessant om te bekijken of, en zo ja, in welke mate de afzonderlijke beheer- en onderhoudscategorieën (openbare weg, openbaar groen, openbare speelvoorzieningen en openbare straatverlichting) anders gewaardeerd worden door de deelnemers uit de Landgraafse wijken. De volgende tabellen in dit hoofdstuk laten dit zien. Tabel 12 geeft weer in welke mate de inwoners in 2017, 2019, 2021 en 2023 tevreden zijn over het beheer en onderhoud van de openbare weg, en met name de volgende vijf aspecten:

- Onderhoud wegen, straten en pleinen
- Schoonhouden wegen, straten en pleinen
- Onderhoud trottoirs
- Onderhoud fietspaden
- Aantal prullenbakken

Tabel 12: Tevredenheid beheer en onderhoud OPENBARE WEG in buurt, verbijzonderd

	Onderhoud wegen, straten en pleinen				Schoonhouden wegen, straten en pleinen				Onderhoud trottoirs			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	52%	58%	45%	53%	51%	55%	41%	49%	37%	43%	34%	41%
Nieuwenhagen	50%	53%	47%	57%	49%	50%	44%	50%	34%	42%	33%	43%
Schaesberg	53%	64%	49%	50%	52%	56%	45%	45%	41%	46%	39%	42%
Ubach over Worms	52%	53%	37%	51%	53%	56%	32%	53%	35%	40%	28%	39%

	Onderhoud fietspaden				Aantal prullenbakken			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	43%	48%	34%	46%		29%	21%	35%
Nieuwenhagen	36%	53%	37%	46%		32%	19%	26%
Schaesberg	48%	49%	37%	46%		25%	24%	37%
Ubach over Worms	41%	42%	30%	46%		32%	18%	38%

Over de gehele linie, is de tevredenheid met het beheer en onderhoud van de openbare weg op gemeenteniveau in 2023 ten opzichte van 2021 toegenomen. De grootste toename zien we bij het aantal prullenbakken: de tevredenheid is met 14 procentpunten toegenomen. Ook het onderhoud van fietspaden is ten opzichte van 2021 met 12 procentpunten toegenomen. Op wijkniveau is te zien dat deelnemers uit Ubach over Worms overall het meest tevreden zijn over het onderhoud van de openbare weg in de buurt, met name het schoonhouden van wegen, straten en pleinen (53%).

In de volgende tabel wordt specifiek ingegaan op de tevredenheid over het beheer en onderhoud van het openbaar groen in de buurt. De volgende twee aspecten worden hierin onderzocht:

- Onderhoud groen
- Inrichting groen

In tabel 13 wordt getoond hoeveel procent van de deelnemers hierover tevreden is.

De volgende tabel geeft weer hoeveel procent van de inwoners over deze beide aspecten tevreden is.

Tabel 13: Tevredenheid beheer en onderhoud OPENBAAR GROEN in buurt 2017-2023

	Onderhoud groen				Inrichting groen			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	46%	52%	40%	51%	47%	47%	41%	50%
Nieuwenhagen	40%	44%	36%	52%	42%	43%	37%	49%
Schaesberg	51%	58%	44%	46%	49%	54%	46%	48%
Ubach over Worms	47%	50%	39%	58%	47%	42%	38%	54%

De tevredenheid over het onderhoud van het openbaar groen is in 2023 ten opzichte van 2021 op gemeentelijk niveau toegenomen van 40% naar 51%. De tevredenheid over de inrichting van het openbaar groen is ook toegenomen ten opzichte van 2021 van 41% in 2021 naar 50% in 2023.

Kijken we naar het niveau van de wijken, dan blijkt overall dat de tevredenheid over de onderhoud en inrichting van het groen toegenomen is. In Ubach over Worms is een toename van 19 procentpunten met betrekking tot de tevredenheid over het onderhoud van het openbaar groen te zien.

Een derde beheer- en onderhoudscategorie waarvan de tevredenheid onderzocht is, zijn de openbare speelvoorzieningen in de buurt en met name de volgende twee aspecten hiervan:

- Onderhoud speelveldjes/speelplaatsen;
- Veiligheid speelveldjes/speelplaatsen.

De volgende tabel geeft weer hoeveel procent van de inwoners over deze beide aspecten tevreden is.

Tabel 14: Tevredenheid beheer en onderhoud OPENBARE SPEELVOORZIENINGEN in buurt 2017-2023

	Onderhoud speelveldjes / speelplaatsen				Veiligheid speelveldjes / speelplaatsen			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	24%	26%	27%	31%	25%	24%	25%	29%
Nieuwenhagen	21%	19%	26%	24%	18%	18%	25%	21%
Schaesberg	27%	28%	30%	29%	18%	23%	27%	30%
Ubach over Worms	22%	28%	23%	40%	27%	30%	22%	34%

De tabel laat zien dat de deelnemers uit Landgraaf in 2023 meer tevreden zijn met zowel het onderhoud en veiligheid van de speelveldjes/speelplaatsen (+4 procentpunten).

Kijkend naar de verschillende wijken dan zien we met name een toename van tevredenheid in het onderhoud van speelveldjes/speelplaatsen in Ubach over Worms (+17 procentpunten). In Schaesberg en Ubach over Worms is een toename te zien in de tevredenheid betreffende de veiligheid van de speelveldjes/speelplaatsen (respectievelijk +3 en +12 procentpunten). In Nieuwenhagen zien we een afname van de tevredenheid over de veiligheid van de speelveldjes/speelplaatsen van 4 procentpunten en een afname van de tevredenheid over het onderhoud van 2 procentpunten.

Tenslotte is ook de tevredenheid over het beheer en onderhoud van de openbare straatverlichting in de buurt onderzocht. Het gaat dan in het bijzonder om de volgende twee aspecten:

- Onderhoud straatverlichting
- Branduren straatverlichting

In de volgende tabel wordt weergegeven hoeveel procent van de deelnemers hierover tevreden is.

Tabel 15: Tevredenheid beheer en onderhoud OPENBARE STRAATVERLICHTING in buurt 2017-2023

	Onderhoud straatverlichting				Branduren straatverlichting			
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023
Gemeente Landgraaf	66%	65%	69%	70%	71%	67%	71%	77%
Nieuwenhagen	61%	65%	63%	66%	67%	65%	69%	76%
Schaesberg	71%	68%	70%	72%	77%	68%	74%	74%
Ubach over Worms	66%	61%	71%	72%	70%	66%	69%	81%

In 2023 is gemiddeld genomen een ruime meerderheid van de deelnemers van de gemeente Landgraaf tevreden over het beheer en onderhoud van de openbare straatverlichting in de buurt; zowel het onderhoud als de branduren van de verlichting wordt door resp. 70% en 77% van de deelnemers positief gewaardeerd.

Op wijkniveau lopen de percentages wat betreft het onderhoud van de straatverlichting uiteen van 66% tevredenheid in Nieuwenhagen tot 72% tevredenheid in Schaesberg en Ubach over Worms. Wat betreft de branduren van de verlichting, de tevredenheid loopt uiteen van 74% in Schaesberg tot 81% in Ubach over Worms.

Kijkend op wijkniveau ten opzichte van 2021 is te zien dat de tevredenheid wat betreft het onderhoud en aantal branduren van de straatverlichting over het algemeen is toegenomen. In Ubach over Worms is er een toename van 12 procentpunten in de tevredenheid over branduren van straatverlichting.

HOOFDSTUK 7

SAMENVATTING

In dit afsluitende hoofdstuk wordt samenvattend een aantal maatschappelijke indicatoren gepresenteerd. In feite zijn dit basisgegevens uit de voorgaande hoofdstukken die een indicatie geven van vooral de wijze waarop de inwoners hun directe woonomgeving beleven.

De perceptie van de woonomgeving wordt voor een belangrijk deel bepaald door de relaties die bestaan tussen de inwoners en fysieke en sociale aspecten van die woonomgeving. Voor het operationaliseren van deze relaties worden in dit burgeronderzoek een aantal indicatoren onderscheiden. Thematisch geordend gaat het om de volgende maatschappelijke indicatoren:

Leefbaarheid

- Algemene kwaliteit woonomgeving
- Verloedering
- Sociale cohesie
- Overlast
- Tevredenheid buurtvoorzieningen
- Gehechtheid aan buurt

Openbare orde en veiligheid

- Onveiligheidsgevoelens
- Perceptie vermogensdelicten
- Perceptie dreiging
- Slachtofferschap

Beheer en onderhoud

- Tevredenheid beheer en onderhoud

Maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid

- Maatschappelijke participatie
- Zelfredzaamheid

De scores op deze maatschappelijke indicatoren worden op pagina 50 in een 'mozaïekoverzicht' samengevat. Dit overzicht heeft een dubbele functie; voor de betreffende indicatoren geeft het enerzijds de stand van zaken in 2021 en anderzijds de ontwikkeling tussen 2021 en 2023 weer:

Stand van zaken wijken 2023

Door middel van de symbolen '+', 'o' en '-' geeft het overzicht voor de 3 afzonderlijke wijken van Landgraaf weer of ze in 2023 op de betreffende indicatoren relatief gunstig, neutraal of ongunstig scoren. Referentiepunt daarbij is het gemiddelde van Landgraaf in 2023. Indien een wijk score minder dan 10% afwijkt van dit gemiddelde dan is de typering 'neutraal'; is de afwijking naar boven of beneden toe 10% of meer dan is de typering 'gunstig' resp. 'ongunstig'. Op deze manier wordt d.m.v. de symbolen een indicatie gegeven van waar de afzonderlijke wijken in 2023 ten opzichte van het gemiddelde van Landgraaf staan. In de eerste kolom (Gemeente Landgraaf) worden uiteraard geen symbolen weergegeven aangezien deze kolom betrekking heeft op het gemiddelde van de gemeente Landgraaf.

Ontwikkeling wijken en gemeente Landgraaf 2021-2023

Door middel van de kleuren 'groen', 'geel' en 'donkerblauw' geeft het overzicht voor de 3 afzonderlijke wijken van Landgraaf en de gemeente Landgraaf als geheel weer of ze zich tussen 2019 en 2021 op de betreffende indicatoren relatief gunstig, neutraal of ongunstig ontwikkeld hebben. Indien een score in 2023 minder dan 10% afwijkt van de score van 2021 dan is de typering 'geel'; is de afwijking naar boven of beneden toe 10% of meer dan is de typering 'groen' (gunstig) resp. 'donkerblauw' (ongunstig). Op deze manier wordt een indicatie gegeven van de ontwikkelingsrichting van de afzonderlijke wijken en van de gemeente Landgraaf in totaliteit op de betreffende indicatoren.

Bij het lezen c.q. interpreteren van de uitkomsten in het mozaïekoverzicht is het van belang om te beseffen dat het bij de weergave van de ontwikkeling tussen 2021 en 2023 gaat om relatieve scores, namelijk de afwijking in 2023 ten opzichte van 2021. De uniform gehanteerde 10%-marge is daartoe een handig instrument, maar geen harde statistische maat. Een beeld van het absolute niveau van de beleving van de woonomgeving valt uit de mozaïek niet af te lezen. Daarvoor moet men de tabellen in de voorgaande hoofdstukken van dit rapport raadplegen.

Hoofdstuk 7 Samenvatting

Maatschappelijke indicatoren gemeente Landgraaf	Gemeente Landgraaf				Nieuwenhagen					Schaesberg				Ubach over Worms						
	2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023		2017	2019	2021	2023		2017	2019	2021	2023		
Leefbaarheid																				
Algemene kwaliteit woonomgeving	7,6	7,6	7,4	7,6		7,7	7,6	7,4	7,6	o	7,7	7,8	7,5	7,8	o	7,4	7,2	7,2	7,5	o
Verloedering	3,8	4,1	4,5	3,7		4,0	4,3	4,5	3,9	o	3,8	4,2	4,3	3,9	o	3,8	4,0	4,7	3,4	+
Sociale cohesie	5,8	5,8	5,7	5,9		5,8	5,5	5,7	5,6	o	6,0	5,8	5,6	5,9	o	6,0	5,8	5,8	6,1	o
Overlast	2,4	2,8	3,0	2,4		2,3	2,8	3,0	2,0	+	2,0	2,8	2,8	2,5	+	2,8	2,8	3,5	2,5	-
Tevredenheid buurtvoorzieningen	68%	67%	62%	67%		67%	69%	60%	66%	o	70%	70%	68%	70%	o	65%	62%	57%	62%	o
Gehechtheid aan buurt	67%	61%	64%	71%		68%	59%	66%	69%	o	69%	60%	66%	72%	o	62%	63%	60%	70%	o
Openbare orde en veiligheid																				
Onveiligheidsgevoelens	30%	39%	38%	33%		29%	44%	41%	31%	o	30%	36%	33%	34%	o	31%	39%	43%	33%	o
Perceptie vermogensdelicten	3,1	3,7	3,1	2,3		3,2	3,7	3,3	2,4	o	2,8	3,5	2,7	2,1	+	3,3	3,9	3,4	2,5	o
Perceptie dreiging	0,8	1,1	1,3	0,9		0,9	1,1	1,3	0,8	+	0,7	1,1	1,4	0,8	o	1,0	1,1	1,1	1,0	-
Slachtofferschap	20%	19%	23%	20%		20%	15%	22%	20%	o	18%	21%	18%	20%	o	20%	21%	31%	22%	o
Beheer en onderhoud																				
Tevredenheid beheer en onderhoud	6,8	6,7	6,1	7,0		6,5	6,6	6,3	7,2	o	7,1	6,5	6,3	7,0	o	6,6	6,9	5,8	6,9	o
Maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid																				
Maatschappelijke participatie	3,6	3,0	3,5	3,2		3,7	3,0	3,4	3,0	o	3,4	2,9	3,5	3,3	o	3,7	3,1	3,6	3,2	o
Gezondheidsbeleving (negatief)	20%	21%																		
Zelfredzaamheid	8,6	8,5	8,3	8,8		8,6	8,4	8,2	8,8	o	8,6	8,5	8,4	8,8	o	8,7	8,4	8,1	8,7	

gunstige ontwikkeling 2021-2023 + gunstig t.o.v. Heerlen gemiddeld
 neutrale ontwikkeling 2021-2023 o neutraal t.o.v. Heerlen gemiddeld
 ongunstige ontwikkeling 2021-2023 - ongunstig t.o.v. Heerlen gemiddeld

BIJLAGE

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Hieronder wordt de opzet van het burgeronderzoek 2023 en de verantwoording van de uitvoering beschreven. Aan de orde komen achtereenvolgens de onderzoeksmethode, steekproeftrekking, responsverantwoording, representativiteit, betrouwbaarheid en nauwkeurigheid. Aangezien de Gemeentemonitor specifiek op Landgraaf betrekking heeft wordt deze onderzoeksverantwoording toegespitst op het 'Landgraafse deel' van het burgeronderzoek Parkstad Limburg. Dit betekent dat deze onderzoeksverantwoording afwijkt van de in de Parkstad in cijfers opgenomen onderzoeksverantwoording die betrekking heeft op geheel Parkstad Limburg. Overigens is de onderzoeksopzet van het burgeronderzoek 2023 vergelijkbaar met die van het burgeronderzoek 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013, 2015, 2017, 2019, 2021 en 2023. Op basis van deze overeenkomstige opzet zijn betrouwbare vergelijkingen met deze jaren mogelijk.

Onderzoeksmethode

Gelet op het grote aantal onderzoeksvragen is ervoor gekozen het burgeronderzoek uit te voeren in de vorm van een digitale enquête, met de mogelijkheid om een schriftelijke vragenlijst op te vragen. Deze enquête is gehouden onder een aselechte steekproef van de bevolking van 18 jaar en ouder. De onderzoeksmethode was mixed-mode. Dit betekent dat een combinatie van een schriftelijke en digitale onderzoeksmethode gebruikt is. De uitgenodigden konden voor hulp bij het invullen terecht bij de bibliotheek. Om de privacy te kunnen waarborgen zijn aan de deelnemers geen naam- en adresgegevens gevraagd, behalve de postcode (nodig om de uitkomsten te kunnen herleiden naar gemeenten en wijken). Om de respons te verhogen is er na drie weken schriftelijk gerappelleerd. Het veldwerk is uitgevoerd in de periode januari tot en met maart 2024.

Steekproeftrekking

Aangezien het burgeronderzoek niet alleen gegevens dient te genereren op het schaalniveau van Landgraaf maar ook op het niveau van de wijken, wordt in de onderzoeksopzet uitgegaan van een op wijkniveau gestratificeerde steekproef. Daartoe is voor de 3 woonwijken van Landgraaf een afzonderlijke steekproef getrokken. Gestreefd werd naar 150 geslaagde enquêtes per kern. Rekening houdend met responspercentages per wijk diende de steekproef derhalve minimaal 500 personen per wijk te bevatten. Op basis van dit principe is in 2023 uiteindelijk uit de Gemeentelijke Bevolkingsadministratie van Landgraaf een aselechte steekproef getrokken van in totaal inwoners van 18 jaar en ouder. Gelet op de omvang en moeilijkheidsgraad van de vragenlijst is er – mede op basis van eerdere ervaringen met burgeronderzoek – voor gekozen inwoners van verzorgings- of verpleegtehuizen buiten de steekproeftrekking te laten. De totale Landgraafse onderzoekspopulatie van 18-plussers waaruit de steekproef is getrokken omvatte 30.882 inwoners in 2023.

Responsverantwoording

In 2023 hebben in de gemeente Landgraaf uiteindelijk 528 personen de vragenlijst ingevuld en geretourneerd, hetgeen een onderzoeksrespons van 35% betekent. Tabel I geeft naast een overzicht van de respons voor de gemeente Landgraaf en de drie wijken, ook het totaal aantal verzonden vragenlijsten en het aantal geretourneerde vragenlijsten uitgesplitst per kern weer.

Tabel I: Responsverantwoording onderzoek 2023

Gemeente	Onderzoekspopulatie (18+)	Vragenlijsten verzonden (bruto steekproef)	Vragenlijsten retour (netto steekproef)	Responspercentage
Nieuwenhagen	7.927	500	186	37%
Schaesberg	13.095	500	166	33%
Ubach over Worms	9.860	500	159	32%
Onbekend	-	-	17	-
GEMEENTE LANDGRAAF	30.882	1.500	528	35%

Van het aantal geretourneerde vragenlijsten is 97% online ingevuld, 3% heeft de vragenlijst schriftelijk ingevuld.

Representativiteit

Bij enquête-onderzoek bestaat het risico dat bepaalde bevolkingsgroepen oververtegenwoordigd of ondervertegenwoordigd zijn in de responsgroep. In dat geval zijn de deelnemers geen goede afspiegeling van de totale bevolking en is het onderzoek daarmee niet representatief. In tabel 2 wordt de groep Landgraafse deelnemers van het burgeronderzoek 2023 afgezet tegen de feitelijke bevolking van Landgraaf in 2023, getoetst op de kenmerken geslacht en leeftijd. Daarmee wordt voor deze kenmerken inzichtelijk gemaakt in hoeverre de personen die in Landgraaf aan het onderzoek hebben deelgenomen een goede afspiegeling vormen van de totale (volwassen) bevolking van Landgraaf.

Tabel 2: Representativiteit naar geslacht en leeftijd, in procenten

	Responsgroep burgeronderzoek	Totale bevolking (18+)
<i>Geslacht</i>		
Man	52,8%	49,0%
Vrouw	47,2%	51,0%
<i>Leeftijd</i>		
18 t/m 34 jaar	12,8%	19,9%
35 t/m 54 jaar	20,9%	28,1%
55 t/m 74 jaar	50,6%	38,0%
75 jaar en ouder	15,7%	14,0%

Uit tabel 2 valt af te lezen dat de deelnemers aan het onderzoek qua geslacht een vrij redelijke afspiegeling vormt van de Landgraafse bevolking. Kijken we naar leeftijd dan zien we grotere verschillen. De 18 t/m 34 jarigen en de 35 t/m 54 jarigen zijn ondervertegenwoordigd en de leeftijdscategorieën 55 t/m 74 jaar zijn oververtegenwoordigd in de respons.

Om deze afwijkingen naar geslacht en leeftijd te corrigeren heeft weging plaatsgevonden. Dit is een bij steekproefonderzoek gebruikelijke statistische techniek waarbij de onderzoeksgegevens (door middel van een vermenigvuldigingsfactor) zodanig worden herberekend dat de samenstelling van de responsgroep vrijwel exact gelijk is aan de feitelijke bevolkingssamenstelling.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De essentie van steekproefonderzoek is, dat door het ondervragen van een beperkt deel (steekproef) van de bevolking niet alleen uitspraken worden gedaan over degenen die geënquêteerd zijn maar ook over de totale populatie waaruit die steekproef is getrokken, in dit geval de (volwassen) bevolking van Landgraaf.

Daarbij dient men wel steeds te beseffen dat dit steekproefonderzoek een benadering van de werkelijkheid vormt: geen enkele steekproef is een exacte afspiegeling van de totale bevolking. Dit hoeft op zich geen bezwaar te zijn zolang de marges waarbinnen de steekproefnauwkeurigheid valt bekend (en acceptabel) zijn. Daartoe kunnen de zgn. nauwkeurigheidsmarges van de steekproef worden berekend; binnen deze marges vallen de 'werkelijke' uitkomsten voor de totale bevolking.

Normaliter wordt bij het berekenen van de nauwkeurigheidsmarges uitgegaan van 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat wanneer het onderzoek 100 maal herhaald wordt, 95 keer een waarde gevonden wordt die binnen de berekende nauwkeurigheidsmarges ligt.

Tabel 3 laat – uitgaande van een betrouwbaarheid van 95% – voor verschillende steekproefgroottes en voor verschillende mogelijke antwoordpercentages zien hoe groot de nauwkeurigheidsmarges zijn.

Tabel 3: Nauwkeurigheidsmarges steekproefgroottes, op basis van 95% betrouwbaarheid

Netto steekproefgrootte	Antwoordpercentages in onderzoek				
	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
100	6,4%	7,8%	9,0%	9,6%	9,8%
200	4,2%	5,5%	6,4%	6,8%	6,9%
300	3,4%	4,5%	5,2%	5,5%	5,7%
400	2,9%	3,9%	4,5%	4,8%	4,9%
500	2,6%	3,5%	4,0%	4,3%	4,4%
1.000	1,9%	2,5%	2,8%	3,0%	3,1%
2.000	1,3%	1,8%	2,0%	2,1%	2,2%
3.000	1,1%	1,4%	1,6%	1,8%	1,8%
4.000	0,9%	1,2%	1,4%	1,5%	1,5%

Een voorbeeld: bij een steekproefgrootte van 500 deelnemers en een antwoordpercentage van bijv. 20% is de nauwkeurigheidsmarge plus of min 3,5%, dat wil zeggen dat het werkelijke percentage in de onderzoekspopulatie tussen 16,5% en 23,5% ligt.

Door de netto steekproefgrootte van Landgraaf en de afzonderlijke wijken (zie tabel 1, derde kolom) te projecteren op voorgaande tabel kunnen de nauwkeurigheidsmarges van de in dit rapport gepresenteerde uitkomsten worden ingeschat.

Voor Landgraaf als geheel (met een netto steekproefgrootte van 528) betekent dit dat de nauwkeurigheidsmarges van de uitkomsten afgelezen kunnen worden afgelezen tussen de vijfde en de zesde regel van boven in de tabel; deze bedragen 4,4 en 3,1; een relatief geringe onnauwkeurigheid dus. Voor de afzonderlijke wijken (met netto steekproefgroottes van ca. 150) zijn de nauwkeurigheidsmarges – die 'afleesbaar' in de eerste regel van de tabel – met percentages in de orde van ca. 6% à 7% weliswaar groter, maar nog altijd voldoende om betrouwbare indicaties op wijkniveau te geven.

Voor de volledigheid moet nog vermeld worden dat bovenstaande nauwkeurigheds-marges uitsluitend betrekking hebben op uitkomstpercentages die een proportie uitdrukken, b.v. het aandeel tevreden.

Indien de uitkomsten níet gebaseerd zijn op proporties maar op gemiddelden, zoals bij schaalscores of rapportcijfers, zijn andere nauwkeurigheidsmarges van toepassing. Deze marges zijn kleiner dan die in bovenstaande tabel, d.w.z. de nauwkeurigheid van deze gemiddelde uitkomsten is (nog) groter. Zelfs op het laagste analyseniveau, namelijk dat van de buurt of de wijk, zijn de nauwkeurigheidsmarges van gemiddelden nog alleszins acceptabel; uitgaande van bijvoorbeeld 150 deelnemers (het nagestreefde minimum aantal geslaagde enquêtes per buurt of wijk) wijkt de werkelijke waarde van een gemiddeld rapportcijfer met 95% zekerheid niet meer dan 0,2 à 0,3 punt af. Bij grotere steekproeven, zoals op het niveau van de gemeenten, zijn de afwijkingen te verwaarlozen.

postadres

Postbus 918

1200 AX Hilversum

bezoekadres

Tesselschadelaan 15A

1217 LG Hilversum

telefoon

035 623 27 89

e-mail

onderzoek@r2e.nl

website

www.research2evolve.nl

